

De heer David CLARINVAL
Vice-eersteminister en Minister van Middenstand,
Zelfstandigen, KMO's en Landbouw, Institutionele
Hervormingen en Democratische Vernieuwing
Karmelietenstraat 15 - 6de verdieping
1000 BRUSSEL

Brussel, 28 februari 2024

Geachte heer Minister,

**Betreft: Ontwerp van koninklijk besluit tot vastlegging van een reglement inzake de
 kwaliteitstoetsing van de beroepsbeoefenaars van het Instituut van de
 Belastingadviseurs en de Accountants en tot nadere regeling van het gebruik van de
 opdrachtbrief**

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft vanwege de federale Minister, bevoegd voor Economie, de heer Pierre-Yves DERMAGNE, een verzoek om advies ontvangen omtrent een *Ontwerp van koninklijk besluit tot vastlegging van een reglement inzake de kwaliteitstoetsing van de beroepsbeoefenaars van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants en tot nadere regeling van het gebruik van de opdrachtbrief*.

Gelet op uw hoedanigheid van Voogdijminister van het ITAA, bezorgen wij u hierbij het advies van de Hoge Raad omtrent dit ontwerp van koninklijk besluit, zoals op 28 februari 2024 unaniem goedgekeurd en overgemaakt aan de heer Pierre-Yves DERMAGNE, Vice-eersteminister en Minister van Economie en Werk.

Aangezien dit advies (onder meer) betrekking heeft op de anti-witwasverplichtingen van de ITAA-beroepsbeoefenaars, heeft de Hoge Raad het wenselijk geacht om ook de Vice-eersteminister en Minister van Financiën, de heer Vincent VAN PETEGHEM op de hoogte te brengen van dit advies.

Uiteraard houden wij ons graag ter beschikking voor eventuele verdere toelichting in verband met dit advies.

Met voorname hoogachting,

Jean-Marc DELPORTE
Voorzitter

Bijlage: Advies HREB van 28 februari 2024.

Advies van 28 februari 2024
over een ontwerp van koninklijk besluit tot vastlegging van een reglement inzake de kwaliteitstoetsing van de beroepsbeoefenaars van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants en tot nadere regeling van het gebruik van de opdrachtbrief

Executive summary

- ✓ *De Hoge Raad stelt met tevredenheid vast dat de federale Minister, bevoegd voor Economie, werk heeft gemaakt van een nieuw reglement voor de kwaliteitstoetsing van de ITAA-beroepsbeoefenaars. Het bestaand besluit was toe aan **herziening**, onder meer gelet op de fusie van de voormalige instituten IAB en BIBF in de wet van 17 maart 2019.*
- ✓ *Een verfijning van het bestaand koninklijk besluit inzake de kwaliteitstoetsing dringt zich des te meer op, dit met het oog op een **efficiënt en effectief toezicht vanwege het instituut op de naleving van de antiwitwasreglementering (AWW)** door de ITAA-leden. De wijze waarop het instituut, als bevoegde AWW-toezichtautoriteit, de controle op de naleving van AWW door de beroepsbeoefenaars middels de kwaliteitstoetsing organiseert, zal trouwens ongetwijfeld de nodige aandacht krijgen in het kader van de evaluatie van de maatregelen op het vlak van de antiwitwaswetgeving vanuit de **Financial Action Task Force (FATF/GAFI)**, gepland in april 2025 (5th Round of Mutual Evaluations).*
- ✓ *In dit opzicht zijn er volgens de Hoge Raad nog een aantal aanpassingen/verduidelijkingen aan het voor advies voorgelegd ontwerp van besluit noodzakelijk.*
- ✓ *Onder meer de bepalingen in verband met de zogenaamde “**thematische**” **kwaliteitstoetsing** als adequaat toezichtsregime op het vlak van de naleving van AWW door de ITAA-leden moeten worden herbekeken. Verder dienen, in het belang van de rechtszekerheid en om de rechten van verdediging te waarborgen, de procedurele voorschriften met het oog op het opleggen van de **administratieve maatregelen en administratieve sancties** ingeval van AWW-inbreuken ondubbelzinnig en coherent te zijn en concreter te worden uitgeschreven. Daarnaast pleit de Hoge Raad ervoor om in dit ontwerp de toezichtsbevoegdheden van het instituut in het kader van het AWW-toezicht te versterken en te preciseren. Ook de organisatie van een “**bijzondere**” **kwaliteitstoetsing** ingeval inbreuken zijn vermoed of vastgesteld vergt enige bijsturing.*

- ✓ *Het besluit moet kunnen garanderen dat de beroepsactiviteiten van alle beroepsbeoefenaars in het kader van de kwaliteitstoetsing daadwerkelijk om de zeven jaar worden getoetst, zoals de wetgever heeft bepaald. De Hoge Raad vindt het van primordiaal belang dat het instituut hem ter zake de nodige feedback verstrekt en pleit voor de nodige **transparantie**, in die zin dat het instituut niet alleen het jaarlijks actieplan, maar ook het **meerjarenplan** aan de Hoge Raad overmaakt en toelicht.*
- ✓ *De kwaliteitstoetsing bij een beroepsbeoefenaar gebeurt op basis van een adequate toetsing van een aantal representatieve dossiers, zoals door de toetser geselecteerd op basis van een risico-gebaseerde aanpak en aan de hand van voorafgaande vragenlijst(en) en objectieve criteria. Met het oog op transparantie en een coherente toepassing, dient de Raad van het instituut de bestanddelen en regels van dergelijke **risicoanalyse** in een norm vast te leggen, zoals dit overigens reeds is voorzien in het bestaand besluit van 2019, en niet enkel in het geval van een kwaliteitstoetsing op afstand. Ook zou in de nodige transparantie van de **vragenlijsten** ten aanzien de Hoge Raad moeten worden voorzien.*
- ✓ *Het besluit moet voldoende **duidelijkheid en rechtszekerheid** bieden, zowel ten opzichte van de beroepsbeoefenaar als ten opzichte van de toetser en het instituut, omtrent de reikwijdte en de wijze van het (al dan niet rechtstreeks door de toetser) opvragen van informatie (zoals omzetcijfer van het kantoor, aantal opdrachten, soorten activiteiten van het kantoor,...), alsook omtrent het (al dan niet) bijhouden van die informatie door het instituut.*
- ✓ *Tenslotte brengt de Hoge Raad in herinnering dat de **opdrachtbrief** cruciaal is binnen de kwaliteitstoetsing. Hij maakt van de gelegenheid gebruik om het instituut aan te sporen om het model/de modellen aan de Hoge Raad voor te leggen, bij voorkeur onder de vorm van een aanbeveling, zoals het huidig besluit reeds bepaalt.*

A. Inleiding

1. De heer Pierre-Yves DERMAGNE, Vice-eersteminister en minister van Economie en Werk, heeft op datum van 4 december 2023 de Hoge Raad aangeschreven met het verzoek een advies uit te brengen over een *“ontwerp van koninklijk besluit tot vastlegging van een reglement inzake de kwaliteitstoetsing van de beroepsbeoefenaars van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants en tot nadere regeling van het gebruik van de opdrachtbrief”*.

Dit ontwerp van koninklijk besluit wordt genomen in uitvoering van de *wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur*¹ [hierna aangeduid met de “wet van 17 maart 2019”], meer in het bijzonder in uitvoering van de artikelen 41, tweede lid, 60, eerste lid en 116, tweede lid. Deze artikelen hebben betrekking op de:

- **kwaliteitstoetsing:** de beroepsactiviteiten van een beroepsbeoefenaar moeten om de zeven jaar door middel van een kwaliteitstoetsing worden beoordeeld. Het is aan de Koning om een reglement inzake de kwaliteitstoetsing op te stellen (artikel 60, eerste lid, van voornoemde wet);
- **opdrachtbrief:** voorafgaandelijk aan iedere opdracht, maakt een beroepsbeoefenaar, in overleg met zijn cliënt, een opdrachtbrief op, waarin op een evenwichtige wijze de wederzijdse rechten en plichten van de cliënt en de beroepsbeoefenaar worden omschreven. De wet schrijft voor dat de Koning de nadere regels voor de toepassing van die opdrachtbrief bepaalt (artikel 41, tweede lid, van voornoemde wet);
- **administratieve maatregelen en administratieve sancties in het kader van de zogenaamde “antiwitwaswet”:** zoals voorzien in de *wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten* [hierna aangeduid met “antiwitwaswet” of “AWW”], is de Raad van het instituut – als toezichtautoriteit - bevoegd om administratieve maatregelen te nemen en administratieve sancties uit te spreken, ingeval de beroepsbeoefenaar een inbreuk begaat op de antiwitwasreglementering. De nadere regels over deze administratieve maatregelen en administratieve sancties worden door de Koning vastgelegd (artikel 116, tweede lid, van de wet van 17 maart 2019).

2. De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft de wettelijke taak bij te dragen tot de ontwikkeling van het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de economische beroepen, onder meer via het verstrekken van adviezen of aanbevelingen - op eigen initiatief of op verzoek - aan het Parlement, de regering, het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren of aan de instituten voor de economische beroepen.

¹ De wet van 17 maart 2019 is recent nog gewijzigd door de wet van 5 november 2023 houdende diverse bepalingen inzake economie (*Belgisch Staatsblad* van 11 december 2023). Meer bepaald is artikel 116 van de wet van 17 maart 2019 aangevuld met de machtiging aan de Koning om de nadere regels vast te leggen voor het opleggen aan beroepsbeoefenaars van administratieve maatregelen en administratieve sancties door de Raad van het instituut ingeval van inbreuken op de antiwitwaswet.

Meer in het bijzonder moet de Hoge Raad verplicht worden geraadpleegd omtrent elk koninklijk besluit met betrekking tot de beroepen van accountant en belastingadviseur, genomen in uitvoering van de wet van 17 maart 2019.²

De rol van de Hoge Raad bestaat erin om erop toe te zien dat het algemeen belang en de vereisten van het maatschappelijk verkeer bij de uitoefening van de opdrachten worden in acht genomen, alsook om zich ervan te vergewissen dat de koninklijke besluiten beantwoorden aan de geest van de wet en de nodige rechtszekerheid waarborgen.

De Koning moet elke afwijking van een éénsluidend advies van de Hoge Raad uitdrukkelijk met redenen omkleden.

De Hoge Raad moet het hem gevraagde advies binnen drie maanden uitbrengen, dus *in concreto* uiterlijk tegen 4 maart 2024 (artikel 80, eerste en derde lid, van de wet van 17 maart 2019).

3. Aangezien het gaat om een ontwerp van koninklijk besluit (en niet zozeer om een voorontwerp van koninklijk besluit), gaat de Hoge Raad ervan uit dat over de voor advies voorgelegde tekst overleg is gepleegd met de federale Minister van Middenstand, Zelfstandigen en KMO's, de heer David CLARINVAL, tevens Voogdijminister van het ITAA.

Onderhavig advies is dan ook gericht aan beide federale Voogdijministers van het ITAA.

² Deze opdracht vloeit voort uit de artikelen 79 en 80 van de *wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur*.

B. Vooraf – inhoud van het voor advies voorgelegd ontwerp

4. Het voor advies voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit omvat de volgende onderdelen:

- **Titel 1. Definities**
- **Titel 2. Kwaliteitstoetsingen**
 - Hoofdstuk 1 – De Commissie Kwaliteitstoetsing
 - Afdeling 1 – Samenstelling en werking
 - Onderafdeling 1. Samenstelling
 - Onderafdeling 2. Werking
 - Afdeling 2 – Opdracht
 - Hoofdstuk 2 – De toetsers
 - Afdeling 1. Aanstelling van de toetsers
 - Afdeling 2. Duur en beëindiging van het mandaat van toetser
 - Onderafdeling 1. Duur van het mandaat
 - Onderafdeling 2. Beëindiging van het mandaat
 - Onderafdeling 3 Tijdelijke ontheffing van het mandaat
 - Hoofdstuk 3 – De voorbereiding op de kwaliteitstoetsing
 - Afdeling 1. Bepaling van de aard van de kwaliteitstoetsing
 - Afdeling 2. Bepaling van de toetsingsopdracht bij een beroepsbeoefenaar
 - Afdeling 3. Toewijzing van de toetsingsopdracht
 - Afdeling 4. Voorafgaande vragenlijst
 - Hoofdstuk 4 – De kwaliteitstoetsing ter plaatse
 - Afdeling 1. Algemene beginselen
 - Afdeling 2. Aankondiging van de kwaliteitstoetsing ter plaatse
 - Afdeling 3. Uitvoering van de kwaliteitstoetsing ter plaatse
 - Hoofdstuk 5 – De kwaliteitstoetsing op afstand
 - Hoofdstuk 6 – De bijzondere kwaliteitstoetsing
 - Hoofdstuk 7 – Opvolging van de kwaliteitstoetsingen
 - Afdeling 1. Verslag over de kwaliteitstoetsing
 - Afdeling 2. Advies van de Commissie Kwaliteitstoetsing
 - Afdeling 3. Beslissing van de Raad
 - Afdeling 4. De vervolgstoetsing
 - Afdeling 5. Administratieve maatregelen en administratieve sancties
 - Hoofdstuk 8 – Openbaarmaking
 - Afdeling 1. Normen en aanbevelingen
 - Afdeling 2. Jaarverslag
 - Hoofdstuk 9 – Vernietiging van documenten, bescherming en bewaring van gegevens
- **Titel 3. De opdrachtbrief**
- **Titel 4. Overgangs- en slotbepalingen**
 - Afdeling 1. Overgangsbepalingen
 - Afdeling 2. Slotbepalingen

5. In zijn verzoek om advies aan de Hoge Raad preciseert de federale Minister, bevoegd voor Economie, dat het ontwerp als doel heeft het bestaande *koninklijk besluit van 9 december 2019 tot vastlegging van een reglement inzake de kwaliteitstoetsing van de externe leden van het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten en tot nadere regeling van het gebruik van de opdrachtbrief* (hierna aangeduid met het “koninklijk besluit van 9 december 2019”) te vervangen. Hij licht dit in zijn schrijven van 4 december 2023 aan de Hoge Raad als volgt toe:

“Sinds de publicatie van dat koninklijk besluit van 9 december 2019 is de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur (hierna de wet van 17 maart 2019) in werking getreden, terwijl het koninklijk besluit nog een uitvoeringsbesluit is van de oude wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen. Daardoor is de rechtsgrond voor het reglement inzake de kwaliteitstoetsing van de beroepsbeoefenaars en de nadere regels voor het gebruik van de opdrachtbrief door die beroepsbeoefenaars gewijzigd.”

[uittreksel uit het schrijven van 4 december 2023 vanwege de Minister aan de Hoge Raad]

Wat het toepassingsgebied van het voorgestelde reglement inzake de kwaliteitstoetsing betreft, zowel *ratione personae* als *ratione materiae*, preciseert de federale Minister, bevoegd voor Economie, in zijn verzoek om advies aan de Hoge Raad het volgende:

“De kwaliteitstoetsing zal ook van toepassing zijn op de vroegere leden van het opgeheven Beroepsinstituut van Boekhouders en Fiscalisten. Daarnaast wordt de procedure van antiwitwasverplichtingen van de beroepsbeoefenaars eveneens in het reglement van kwaliteitstoetsing opgenomen, zodat een coherente regelgeving ontstaat voor de toetsing van al de verplichtingen die de beroepsbeoefenaars moeten naleven, zowel op het vlak van hun deontologie als die van de antiwitwaswet.”

[uittreksel uit het schrijven van 4 december 2023 vanwege de Minister aan de Hoge Raad]

6. In vergelijking met het bestaand koninklijk besluit van 9 december 2019 kunnen in het voor advies voorgelegd ontwerp, onder meer, de volgende wijzigingen worden vastgesteld:

- Uitbreiden van de kwaliteitstoetsing naar alle beroepsbeoefenaars van het ITAA, dus ook de voormalige leden van het BIBF (Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten), in navolging van de wettelijke uitbreiding van de kwaliteitstoetsing in de wet van 17 maart 2019;
- Aanduiden door de Commissie Kwaliteitstoetsing zelf van de toetser(s), in tegenstelling tot de vroegere mogelijkheid om te kiezen uit een lijst met drie toetsers;
- Integreren van de controle op de naleving van de antiwitwasreglementering binnen de kwaliteitstoetsing en invoeren van een zogenaamde “thematische” kwaliteitstoetsing;
- Voorzien in nadere regels voor het nemen van administratieve maatregelen en voor het uitspreken van administratieve sancties door de Raad ingeval van inbreuken op de AWW;
- Invoeren van de mogelijkheid van een kwaliteitstoetsing “op afstand”;
- Beperken tot slechts één verbeterplan ingeval bepaalde tekortkomingen aan het licht komen;
- Aanpassen van de regels voor een “bijzondere” kwaliteitstoetsing.

C. Eénsluïdend advies van de Hoge Raad

C.1. Algemeen

7. Vanuit de opdracht die de wetgever hem heeft toevertrouwd, acht de Hoge Raad het van fundamenteel belang dat er daadwerkelijk op toegezien wordt dat de economische beroepsbeoefenaars hun beroepsactiviteiten op een kwaliteitsvolle wijze uitoefenen, met naleving van het toepasselijk wettelijk, reglementair en normatief kader. In dit opzicht draagt een gedegen kwaliteitstoetsing bij de leden van het ITAA bij tot de versterking van de kwaliteit en de geloofwaardigheid van het optreden van de economische beroepsbeoefenaars, zowel tegenover hun cliënteel, als tegenover de diverse *stakeholders* en, meer in het algemeen, het maatschappelijk verkeer.

Omwille van het belang dat de Hoge Raad sinds jaar en dag hecht aan een efficiënte kwaliteitsbewaking en een gedegen toezicht op de beroepsuitoefening door de ITAA-leden, heeft het thema van de kwaliteitstoetsing in de schoot van de Hoge Raad dan ook steeds bijzondere aandacht gekregen³.

8. De Hoge Raad stelt dan ook met tevredenheid vast dat de federale Minister, bevoegd voor Economie, de heer Pierre-Yves DERMAGNE, werk heeft gemaakt van een reglement voor kwaliteitstoetsing voor de leden van het ITAA, in uitvoering van de wet van 17 maart 2019 en ter vervanging van het bestaande koninklijk besluit van 9 december 2019. Het besluit van 2019 was immers nog genomen in uitvoering van de inmiddels opgeheven wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

Een nieuw uitvoeringsbesluit is noodzakelijk, gelet op de nakende uitbreiding vanaf oktober 2024 van de kwaliteitstoetsing tot àlle ITAA-beroepsbeoefenaars, met name de gecertificeerd accountant, de gecertificeerd belastingadviseur, de accountant, de fiscaal accountant en de stagiairs die de beroepsactiviteiten uitoefenen als zelfstandige in hoofdberoep of bijberoep, voor rekening van derden, alsook de erkende rechtspersonen. Tot deze uitbreiding heeft de wetgever beslist naar

³ Zie onder meer:

- [Advies HREB van 13 februari 2024 over een ontwerp van norm van het ITAA inzake interne kwaliteitsbeheersing;](#)
- [Schrijven van 17 juli 2023 aan de Voorzitter van het ITAA aansluitend op de \(online\)ontmoeting op 14 juni 2023 tussen de Hoge Raad en de vertegenwoordigers van de nieuw gekozen Raad van het ITAA;](#)
- [Schrijven van 19 april 2023 aan de Voorzitter van het ITAA in verband met diverse voorstellen tot aanpassing van het toepasselijk reglementair kader \(interne kwaliteitsbeheersing, deontologie en maatregelen om de onafhankelijkheid te waarborgen, kwaliteitstoetsing en opdrachtbrief\);](#)
- [Schrijven van 7 juni 2021 aan de Voorzitter van het ITAA in verband met de antiwitwas-toezichtopdracht van het ITAA;](#)
- [Schrijven van 16 oktober 2020 aan de Voorzitter van het ITAA met 10 aandachtspunten inzake toezicht, kwaliteitstoetsing en tucht;](#)
- [Advies HREB van 7 februari 2018 over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de kwaliteitstoetsing van de externe leden van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten en het gebruik van de opdrachtbrief;](#)
- Ontmoeting in september 2016 tussen de leden van de Hoge Raad en de vertegenwoordigers van het IAB, teneinde hen toe te laten verslag uit te brengen en informatie te verstrekken over de toepassing van de IAB-norm van 2012 inzake kwaliteitstoetsing, en meer in het bijzonder over de resultaten van de pilootfase van de kwaliteitstoetsing, over de voorbereidende vormen die voor de IAB-leden en toetsers worden georganiseerd en over de tools, modellen en handleidingen die het IAB in dit verband aan zijn leden ter beschikking stelt;
- [Advies HREB van 27 april 2012 over een ontwerpnorm van de Raad van het IAB inzake de kwaliteitstoetsing.](#)

aanleiding van de fusie tussen het voormalige IAB (Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten) en het voormalige BIBF (Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten) via de wet van 17 maart 2019 (cf. artikel 125, zesde lid, van de wet van 17 maart 2019).

2024 is bovendien het ideale moment om de bestaande regeling inzake de kwaliteitstoetsing tegen het licht te houden en lessen te trekken uit de ervaringen van het verleden. Ongeveer tien jaar geleden is in de schoot van het voormalige IAB immers een pilootfase van kwaliteitstoetsingen opgestart; in 2017 is de pilootfase afgerond en vanaf dat moment is aangevangen met de uitrol van kwaliteitstoetsingen op basis van een willekeurige selectie. Aangezien één cyclus van kwaliteitstoetsingen zeven jaar omvat, is de eerste cyclus nu rond.

9. Een bijwerking van het bestaand koninklijk besluit van 2019 dringt zich des te meer op, gelet op de door het instituut vooropgestelde integratie van de zogenaamde AWW-controle in de kwaliteitstoetsing.

De wetgever heeft de Koning bovendien uitdrukkelijk gemachtigd om de nadere regels vast te leggen voor het nemen van administratieve maatregelen en het uitspreken van administratieve sancties door de Raad van het instituut ingeval van inbreuken op de AWW door beroepsbeoefenaars (cf. artikel 116, tweede lid, van de wet van 17 maart 2019).

De wijze waarop het instituut, als bevoegde AWW-toezichtautoriteit, het toezicht op de naleving van de antiwitwasreglementering door de beroepsbeoefenaars organiseert, zal ongetwijfeld de nodige aandacht krijgen in het kader van de evaluatie van de maatregelen op het vlak van de antiwitwaswetgeving vanuit de *Financial Action Task Force (FATF/GAFI)*⁴, gepland in april 2025 (*5th Round of Mutual Evaluations*).

⁴ <https://www.fatf-gafi.org/en/home.html>

C.2. Aandachtspunten in verband met het voor advies voorgelegd ontwerp

10. Na analyse van het voor advies voorgelegd ontwerp en gelet op het belang van het ontwerp, wenst de Hoge Raad de aandacht van de Minister te vestigen op een aantal punten die voor verbetering vatbaar zijn, meer in het bijzonder met betrekking tot:

- Titel 2 van het ontwerp inzake “Kwaliteitstoetsingen” (zie hierna onder I.):

- a) Garantie dat alle beroepsbeoefenaars om de zeven jaar worden getoetst – belang van het “jaarlijks actieplan” en “meerjarenplan”;
- b) Selectie van de te toetsen beroepsactiviteiten – (voorafgaande) vragenlijsten en objectieve criteria;
- c) Toezicht op de naleving van AWW, opleggen van “administratieve maatregelen” en “administratieve sancties” en toezichtsbevoegdheden van het instituut;
- d) “Bijzondere” kwaliteitstoetsing en / of onderzoek door rechtskundig assessor;
- e) Voldoende beroepservaring van de toetser;
- f) Verzoek om uitstel van de kwaliteitstoetsing;
- g) Lot van de vroegere “norm inzake de kwaliteitstoetsing” van 2012.

- Titel 3 van het ontwerp inzake “De opdrachtbrief” (zie hierna onder II.)

- Tenslotte volgen een aantal vormelijke opmerkingen/bedenkingen (zie hierna onder III.).

I. Titel 2 van het ontwerp: “Kwaliteitstoetsingen”

a) Garantie dat alle beroepsbeoefenaars om de zeven jaar worden getoetst – belang van het “jaarlijks actieplan” en “meerjarenplan”

11. De wetgever heeft bepaald dat “om de zeven jaar de beroepsactiviteiten van een beroepsbeoefenaar door middel van een kwaliteitstoetsing worden beoordeeld” (artikel 55 van de wet van 17 maart 2019).

Reeds in zijn eerder advies van 7 februari 2018 over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de kwaliteitstoetsing van de externe IAB-leden⁵, benadrukte de Hoge Raad dat het instituut moest kunnen garanderen dat alle beroepsbeoefenaars, onderworpen aan de kwaliteitstoetsing, effectief (minstens) één maal om de zeven jaar werden getoetst.

Gelet op de bedoeling van de wetgever en de bekommernis van de Hoge Raad, vindt de Hoge Raad het positief dat in het voorliggend ontwerp uitdrukkelijk wordt gepreciseerd dat de Commissie Kwaliteitstoetsing de verantwoordelijkheid heeft om “erop toe [te zien] dat een toetsingsopdracht bij elke beroepsbeoefenaar wordt uitgevoerd met toepassing van artikel 55 van de wet van 17 maart 2019” (artikel 25, eerste lid, van het ontwerp).

⁵ <https://www.cspe-hreb.be/ysite/pdf/advies-hreb-07-02-2018-kwaliteitstoetsing-iab.pdf>

12. Eén van de opdrachten van de Commissie Kwaliteitstoetsing is om een **jaarlijks actieplan met concrete acties met betrekking tot de toetsingsopdrachten** op te stellen en ter goedkeuring aan de Raad van het instituut voor te leggen (artikel 12, eerste lid, 6°, *juncto* artikel 21 van het ontwerp). De Raad van het instituut moet dit *actieplan* bovendien elk jaar aan de algemene vergadering van het instituut, aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en aan de Voogdijministers voorleggen en tevens bij de Hoge Raad toelichten (artikel 71, eerste en tweede lid, van het ontwerp).

Daarnaast moet de Commissie Kwaliteitstoetsing ook een **meerjarenplan** opstellen; dit meerjarenplan heeft (onder meer) tot doel *“te verzekeren dat de beroepsactiviteiten van elke beroepsbeoefenaar om de zeven jaar word[en] getoetst”*, én te waken over de naleving van de voor de beroepsbeoefenaar relevante AWW-verplichtingen (artikel 12, tweede lid, 1° en 2°, van het ontwerp).

13. Er kan vanuit worden gegaan dat voormelde actie- en meerjarenplannen gebaseerd zullen zijn, onder meer, op de gegevens weergegeven in het openbaar register, zowel wat betreft de natuurlijke als de rechtspersonen (kantoren). Rekening houdend met de diversiteit van de samenwerkingsvormen en netwerken van de beroepsbeoefenaars (al dan niet formeel georganiseerd via een erkende ITAA-vennootschap; al dan niet aangemeld als “netwerk”; op lokaal, nationaal of internationaal niveau; al dan niet interprofessioneel; in het kader van een middelervenootschap of een vereniging; via onderaanneming of losse samenwerkingsverbanden,...) en tevens rekening houdend met het feit dat de gegevens op het openbaar register een dynamisch gegeven vormen, zal de Commissie Kwaliteitscontrole de nodige zorg en aandacht dienen te besteden aan het uitwerken en opvolgen van haar actie- en meerjarenplan, niet alleen om de zevenjarige cyclus te kunnen waarborgen maar ook om in het kader van de kwaliteitstoetsing een juiste beoordeling te kunnen maken omtrent de naleving door de beroepsbeoefenaar van, onder meer, de onafhankelijkheidsvoorschriften.

Niettegenstaande het belang en de doelstelling van het “meerjarenplan”, voorziet het ontwerp in geen enkele toelichting hieromtrent door het instituut aan de Hoge Raad, hetgeen te betreuren is.

Gelet op de doelstellingen van het meerjarenplan (met name te waken over de naleving van de relevante AWW-verplichtingen en te garanderen dat elke beroepsbeoefenaar om de zeven jaar getoetst wordt), alsook met het oog op het bewerkstelligen van de nodige transparantie en een geregeld overleg hieromtrent, pleit de Hoge Raad ervoor om de verslaggeving vanwege het instituut naar de Hoge Raad niet te beperken tot het “actieplan”, maar ook uit te breiden naar het “meerjarenplan”.

Concreet dient in het artikel 71, eerste en tweede lid, van het ontwerp, naast het actieplan en het verslag, bedoeld in artikel 70, ook het “meerjarenplan” te worden toegevoegd.

b) Selectie van de te toetsen beroepsactiviteiten – (voorafgaande) vragenlijsten en objectieve criteria

14. De kwaliteitstoetsing heeft in het bijzonder tot doel na te gaan of de beroepsbeoefenaar over een organisatie beschikt die aangepast is aan de aard en de omvang van zijn beroepsactiviteiten én of de beroepsbeoefenaar zijn beroepsactiviteiten verricht overeenkomstig het wettelijk, reglementair en normatief kader (artikel 56 van de wet van 17 maart 2019).

Rekening houdend met de uitgebreidheid van het beroepsmatig actieterrein van de onderworpen ITAA-leden, is het voorwerp van de kwaliteitstoetsing dus bijzonder ruim. Een zogenaamde “*risk-based*”-benadering bij de tenuitvoerlegging van de kwaliteitstoetsing dringt zich dan ook op.

In het voor advies voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit wordt bepaald dat de kwaliteitstoetsing bij de beroepsbeoefenaar gebeurt “*op basis van een adequate toetsing van een beperkte selectie van representatieve dossiers*”.

De toetser zal zich voor deze “beperkte” selectie van “representatieve” dossiers baseren “*op de informatie verkregen bij de **voorafgaande vragenlijsten** ingevuld door de beroepsbeoefenaar alsook op een **aantal objectieve criteria**, met inbegrip van het gerealiseerde omzetcijfer van de opdrachten uitgevoerd door de beroepsbeoefenaar, het aantal en het type van de opdrachten, het cliënteel van de beroepsbeoefenaar en de risicofactoren als bedoeld in bijlage 3 van de wet van 18 september 2017*” (artikel 32, § 1, eerste en tweede lid, van het ontwerp).

Artikel 36, eerste lid, van het ontwerp preciseert verder dat de toetser “*op basis van een vooraf vastgestelde risicogebaseerde aanpak een beperkt aantal representatieve dossiers per beroepsbeoefenaar*” selecteert.

Hierna wordt dieper ingegaan op deze “selectie”.

- Vragenlijst(en)

15. De vragenlijst, voorafgaandelijk aan de kwaliteitstoetsing in te vullen en te ondertekenen door de te toetsen beroepsbeoefenaar, komt reeds aan bod in het bestaand koninklijk besluit van 2019; artikel 29 van het bestaand besluit geeft de inhoud van de vragenlijst als volgt weer:

De vragenlijst houdt de volgende gegevens in :
1° de identificatiegegevens van de beroepsbeoefenaar: het inschrijvingsnummer, het ondernemingsnummer, de naam, de voornaam en het (elektronisch) adres;
2° de organisatorische structuur van zijn beroepsactiviteit;
3° de gegevens van het personeel, op geanonimiseerde wijze, waaronder het aantal personeelsleden en het statuut per activiteit;
4° de opdrachten van de beroepsbeoefenaar, het gebruik van de opdrachtbrief en het cliëntenacceptatiebeleid;
5° de gebruikte werkmethode;
6° de vestiging of vestigingen waar de beroepsbeoefenaar zijn beroepsactiviteiten uitoefent;
7° de netwerken;
8° de deelnemingen in vennootschappen.

[Artikel 29 van het koninklijk besluit van 9 december 2019]

De Hoge Raad betreurt dat er in het ontwerp niet langer duidelijkheid bestaat over de (minimale) inhoud van deze vragenlijst, aangezien het bestaand artikel is weggelaten. In het ontwerp wordt enkel bepaald dat het de Commissie Kwaliteitstoetsing is die voorstellen formuleert met betrekking tot de inhoud en de vorm van de voorafgaande vragenlijsten (artikel 12, eerste lid, 1°, van het ontwerp) en dat het de Raad van het instituut is “*die de gedetailleerde inhoud van de voorafgaande vragenlijsten die opgesplitst kan worden per thema en per beroepscategorie*” bepaalt (artikel 29 van het ontwerp).

Nochtans is dit document cruciaal voor de (voorbereiding van de) eigenlijke kwaliteitstoetsing, met name voor het bepalen van het aantal toetsers en voor de selectie van de representatieve dossiers. Het is tevens aangewezen dat de Hoge Raad van deze vragenlijsten in kennis wordt gesteld.

Volledigheidshalve merkt de Hoge Raad op dat een eventuele verwarring omtrent het gebruik van het begrip “vragenlijst” dient te worden vermeden; het ontwerp is op dit punt voor verbetering vatbaar. Volgens artikel 28 van het ontwerp zouden er zelfs meerdere vragenlijsten voorhanden zijn; ook zouden de vragenlijsten kunnen worden opgesplitst per thema en per beroepscategorie (artikel 29 van het ontwerp). Alleszins moet een onderscheid gemaakt worden tussen, enerzijds, de “voorafgaande vragenlijsten”, in te vullen door het kantoor/de beroepsbeoefenaar, als voorbereiding op de kwaliteitstoetsing, en anderzijds de zogenaamde vragenlijsten die door de toetser in te vullen zijn en tijdens de toetsing zelf worden gebruikt, aangeduid in het ontwerp als “handleiding kwaliteitstoetsing” (die dient als begeleidingsinstrument voor de toetser; cf. artikel 12, eerste lid, 7°, van het ontwerp), maar in de praktijk ook wel “vragenlijst” genoemd.

Om redenen van transparantie, pleit de Hoge Raad ervoor om, naar analogie met het bestaand koninklijk besluit, een artikel met de opsomming van de (minimale) inhoud van de vragenlijst(en) in te voegen. Bovendien acht de Hoge Raad het aangewezen dat in het ontwerp uitdrukkelijk wordt bepaald dat het instituut hem ook de (voorafgaande) vragenlijst(en) overmaakt, net zoals dit reeds het geval is voor de handleiding kwaliteitstoetsing (artikel 72 van het ontwerp).

- Objectieve criteria

16. Naast de voorafgaande vragenlijst, zal de aangeduide toetser zich voor de selectie van dossiers ook kunnen baseren “op een aantal objectieve criteria, met inbegrip van het gerealiseerde omzetcijfer van de opdrachten uitgevoerd door de beroepsbeoefenaar, het aantal en het type van de opdrachten, het cliënteel van de beroepsbeoefenaar en de risicofactoren als bedoeld in bijlage 3 van de wet van 18 september 2017” (artikel 32, § 1, tweede lid, van het ontwerp).

Artikel 36, eerste lid, van het ontwerp preciseert dat de toetser “op basis van een **vooraf vastgestelde risicogebaseerde aanpak** een beperkt aantal representatieve dossiers per beroepsbeoefenaar” selecteert.

De Hoge Raad stelt vast dat het bestaand koninklijk besluit van 2019 reeds een gelijkaardige risicogebaseerde aanpak voor de selectie van de te toetsen dossiers hanteert. Meer in het bijzonder bepaalt artikel 36, tweede lid van het besluit van 2019 dat *de Raad de bestanddelen van de risicoanalyse, in een norm vaststelt*. Tegelijk bepaalt artikel 3, derde lid, van het bestaand besluit dat *de Raad de objectieve criteria voor de selectie van dossiers in een norm preciseert*. Het is de Hoge Raad niet bekend of het instituut dergelijke norm(en) reeds heeft voorbereid. Alleszins valt het op dat in het ontwerp niet langer sprake is van het preciseren van de objectieve criteria voor de selectie van dossiers of het vastleggen van de bestanddelen van de risicoanalyse door de Raad in een norm.

Enkel in het kader van een kwaliteitstoetsing op afstand, stelt het ontwerp dat de Commissie Kwaliteitstoetsing een *gepaste risicoanalyse van het kantoor van de beroepsbeoefenaar* uitvoert, dat de Commissie in haar risicoanalyse rekening houdt met “*de netto-omzet van de beroepsbeoefenaar, de risicofactor van de sector waarin de cliënten actief zijn, het aantal opdrachten die de beroepsbeoefenaar heeft aanvaard en voor zover mogelijk de risicofactoren bedoeld in bijlage 3 van de wet van 18 september 2017*”, en dat het de Raad van het instituut is die de *nadere regels voor de beoordeling van het risico* vastlegt in een norm (artikel 39, laatste lid, van het ontwerp).

De Hoge Raad is van oordeel dat het uittekenen door de Raad van het instituut, via een norm, van een aantal objectieve krijtlijnen voor de risicoanalyse met het oog op een gedegen selectie van de te toetsen dossiers, zowel voor de toetser als de te toetsen beroepsbeoefenaar maar ook voor de Commissie Kwaliteitstoetsing, een houvast kan zijn. Dit komt de transparantie en de rechtszekerheid ten goede en waarborgt een coherente aanpak door de toetsers. Dergelijke norm

mag niet beperkt worden tot de kwaliteitstoetsing op afstand; het is wenselijk om het ontwerp te vervolledigen en te bepalen dat de Raad van het instituut de globale bestanddelen en regels van de risicoanalyse in een norm vastlegt, zoals dit reeds is bepaald in het bestaand besluit van 2019.

17. Wat vervolgens die objectieve criteria zelf betreft, verwijst het ontwerp naar **“het gerealiseerde omzetcijfer van de opdrachten uitgevoerd door de beroepsbeoefenaar, het aantal en het type van de opdrachten, het cliënteel van de beroepsbeoefenaar en de risicofactoren als bedoeld in bijlage 3 van de wet van 18 september 2017”** (artikel 32, § 1, tweede lid, van het ontwerp).

De vraag stelt zich op welke wijze de toetser informatie zoals omzetcijfer, aantal en type opdrachten, enz., bekomt: gaat het om informatie die de toetser rechtstreeks bij de beroepsbeoefenaar opvraagt, of wordt deze info via de (voorafgaande) vragenlijsten opgevraagd door de Commissie Kwaliteitstoetsing bij de te toetsen beroepsbeoefenaar en vervolgens aan de toetser medegedeeld?

Daar bovenop stelt zich de vraag of deze “objectieve criteria” vervolgens worden bijgehouden door het instituut, dan wel of die info valt onder de documentatie die onmiddellijk na het afsluiten van de kwaliteitscontrole wordt vernietigd?

De wetgever heeft weliswaar uitdrukkelijk bepaald dat van de beroepsbeoefenaar verwacht wordt dat hij in het kader van de kwaliteitstoetsing toegang verschaft tot zijn kantoor en aan de toetser inzage geeft in **“alle informatie die betrekking heeft op de beroepsuitoefening”** (artikel 58, eerste en tweede lid, van de wet van 17 maart 2019). Op zijn beurt bepaalt het ontwerp van koninklijk besluit dat de beroepsbeoefenaar, of desgevallend de aangeduide contactpersoon, toegang geeft tot het kantoor en **“al de informatie die de toetser nodig heeft voor zijn opdracht”** (artikel 35 van het ontwerp).

Los van de vraag of er een verschil is tussen **“alle informatie die betrekking heeft op de beroepsuitoefening”** en **“al de informatie die de toetser nodig heeft voor zijn opdracht”**, geeft het ontwerp helaas geen uitsluitsel over welke informatie precies wordt bedoeld, noch over de wijze waarop deze informatie wordt bekomen en evenmin of deze informatie desgevallend wordt bijgehouden door het instituut of de Commissie Kwaliteitstoetsing.

Volledigheidshalve kan worden aangestipt dat artikel 14 van het *Koninklijk besluit van 11 september 2020 tot vaststelling van de nadere regels van het openbaar register van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants en, de toekenning van de hoedanigheid aan de personen van derde landen en aan de rechtspersonen, de regels inzake de werking van het Instituut en de voorwaarden inzake beroepsverzekering* hierover evenmin duidelijkheid verstrekt. Er wordt enkel bepaald dat het instituut **“de documenten in verband met de kwaliteitstoetsing”** bijhoudt, maar preciseert niet welke :

Art. 14. Het Instituut houdt de volgende gegevens over de ingeschreven natuurlijke personen bij die niet openbaar mogen gemaakt worden en enkel mogen gebruikt worden voor de uitoefening van de opdracht van het Instituut en zijn organen:

(...)

2° de documenten in verband met de kwaliteitstoetsing en, in voorkomend geval, het verbeterplan;

(...).

[Artikel 29 van het koninklijk besluit van 11 september 2020]

Ook wijst de Hoge Raad erop dat hij in het kader van een recent advies aan het ITAA omtrent een ontwerp van norm inzake interne kwaliteitsbeheersing⁶, zijn bezorgdheid heeft geuit omtrent het feit dat het instituut geen duidelijk zicht zou hebben op het aantal en type van opdrachten uitgevoerd door de beroepsbeoefenaars, en evenmin op het gerealiseerde omzetcijfer voor die opdrachten, hetgeen een daadwerkelijk en efficiënt toezicht vanwege het instituut mogelijks in het gedrang brengt.

Volgens de Hoge Raad mag het voor advies voorgelegd koninklijk besluit geen onduidelijkheid laten bestaan en moet het voldoende rechtszekerheid bieden, zowel ten opzichte van de beroepsbeoefenaar als ten opzichte van de toetsers en het instituut, omtrent de reikwijdte en de wijze van het opvragen van informatie (zoals omzetcijfer, aantal en type van opdrachten,...) aan de te toetsen beroepsbeoefenaar, alsook over het (al dan niet) bijhouden van die informatie.

c) Toezicht op de naleving van AWW, opleggen van “administratieve maatregelen” en “administratieve sancties” en toezichtsbevoegdheden van het instituut

18. Volgens artikel 56, eerste lid, van de wet van 17 maart 2019 heeft de kwaliteitstoetsing in het bijzonder tot doel (onder meer) na te gaan “of de beroepsbeoefenaar de beroepsactiviteiten verricht overeenkomstig het wettelijk, reglementair en normatief kader”. Onder het “wettelijk, reglementair en normatief kader” valt (o.a.) “de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten en haar uitvoeringsbesluiten”⁷ (cf. artikel 2, 14°, c, iii, van de wet van 17 maart 2019).

Naar analogie met hetgeen is bepaald in het huidige koninklijk besluit, preciseert artikel 32, § 1, eerste lid, van het ontwerp, dat de kwaliteitstoetsing een beoordeling omvat van de naleving van het wettelijk, reglementair en normatief kader, waaronder de AWW dus.

Het meerjarenplan, op te stellen door de Commissie Kwaliteitstoetsing, heeft trouwens (onder meer) als doel “te waken over de naleving van de verplichtingen van de wet van 18 september 2017 die relevant zijn voor de beroepsbeoefenaars” (artikel 12, tweede lid, 2°, van het ontwerp).

Met andere woorden, zoals dit nu reeds het geval is, moet de kwaliteitstoetsing nagaan of de beroepsbeoefenaar de relevante verplichtingen van de AWW wel degelijk naleeft.

19. Vastgesteld kan worden dat het voor advies voorgelegd ontwerp wel een aantal nieuwigheden invoert.

Zo geeft artikel 22 van het ontwerp aan dat voor het toezicht op de [naleving van de] verplichtingen voor de beroepsbeoefenaar bepaald in de wet van 18 september 2017 een zogenaamde “**thematische kwaliteitstoetsing**” kan worden georganiseerd.

Een andere belangrijke nieuwigheid in het voor advies voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit is de mogelijkheid voor de Commissie Kwaliteitstoetsing om aan de Raad van het instituut voor te

⁶ Zie in dit verband het *advies van de Hoge Raad van 13 februari 2024 over een ontwerp van norm van het ITAA inzake interne kwaliteitsbeheersing*, randnummers 19 en 20, beschikbaar op de website van de Hoge Raad: <https://www.cspe-hreb.be/ysite/pdf/advies-hreb-13-02-2024-inzake-ita-ontwerpnorm-interne-kwaliteitsbeheersing.pdf>

⁷ Voor een overzicht van de bepalingen uit de anti-witwaswet van 18 september 2017, die relevant zijn in het kader van onderhavig advies, kan worden verwezen naar de bijlage aan dit advies.

stellen aan een beroepsbeoefenaar een “**administratieve maatregel**” of een “**administratieve sanctie**” op te leggen, ingeval inbreuken op de naleving van de antiwitwasreglementering worden vastgesteld (artikel 12, eerste lid, 9°, artikel 49, § 1, tweede lid, artikel 51, *in fine* en artikelen 63 tot en met 68 van het ontwerp).

De federale Minister, bevoegd voor Economie, preciseert in dit verband in zijn verzoek om advies aan de Hoge Raad:

“Daarnaast wordt de procedure van antiwitwasverplichtingen van de beroepsbeoefenaars eveneens in het reglement van kwaliteitstoetsing opgenomen, zodat een coherente regelgeving ontstaat voor de toetsing van al de verplichtingen die de beroepsbeoefenaars moeten naleven, zowel op het vlak van hun deontologie als die van de antiwitwaswet.

In het ontwerp wordt er rekening gehouden met de opmerkingen van uw advies van 11 mei 2021 omtrent een voorstel van het ITAA inzake Procedurereglement voor het opleggen van maatregelen in het kader van artikel 118, § 1 van de antiwitwaswet.”

[uittreksel uit het schrijven van 4 december 2023 vanwege de Minister aan de Hoge Raad]

Doorheen het ontwerp van koninklijk besluit wordt op diverse plaatsen melding gemaakt van verplichtingen voor de beroepsbeoefenaar bepaald in de anti-witwaswet van 18 september 2017 (AWW), de risicofactoren als bedoeld in bijlage 3 van AWW of het opleggen van administratieve maatregelen en administratieve sancties in toepassing van AWW:

- artikel 12, eerste lid, 9° - opdracht van de Commissie Kwaliteitstoetsing om administratieve maatregelen en/of administratieve sancties voor te stellen aan de Raad;
- artikel 12, tweede lid: doel van meerjarenplan om de waken over de naleving van AWW;
- artikel 22, eerste lid - thematische kwaliteitstoetsing;
- artikel 32, § 1, tweede lid, *in fine* - kwaliteitstoetsing ter plaatse;
- artikel 49, § 1, tweede lid – voorstel van advies van de Commissie Kwaliteitstoetsing;
- artikel 49, § 2 - Commissie Kwaliteitstoetsing roept op voor hoorzitting;
- artikel 51, *in fine* - overmaken aan de Raad van het voorstel van advies van de Commissie Kwaliteitstoetsing;
- artikel 52, § 1, 2°, b) beslissing van de Raad;
- artikel 52, § 3: beslissing van de Raad staat onderzoeksprocedure of tuchtprocedure niet in de weg;
- artikel 60, tweede lid: vervolgttoetsing - advies van de Commissie Kwaliteitstoetsing;
- artikel 61, derde lid: vervolgttoetsing - beslissing van de Raad;
- artikelen 63 tot 68 van Afdeling 5. – Administratieve maatregelen en administratieve sancties van Hoofdstuk 7. – Opvolging van de kwaliteitstoetsingen.

De wettelijke basis voor deze artikelen is onder meer terug te vinden in artikel 116 van de wet van 17 maart 2019, zoals recent gewijzigd door de wet van 5 november 2023; dit luidt als volgt:

“Art. 116. De Raad van het Instituut is bevoegd om administratieve maatregelen te nemen en administratieve sancties uit te spreken zoals voorzien in de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten.

De Koning legt, na advies van de Raad van het Instituut, de nadere regels over de in het eerste lid bedoelde administratieve maatregelen en administratieve sancties vast. De Raad van het Instituut brengt zijn advies uit binnen drie maanden te rekenen vanaf de dag van ontvangst van de adviesaanvraag over het ontwerp van koninklijk besluit. Wordt er binnen deze termijn geen advies

uitgebracht, dan wordt de Raad van het Instituut geacht geen opmerkingen te hebben op het ontwerp dat hem wordt voorgelegd.”

[eigen onderstreping]

Deze recente wijziging van de wet van 17 maart 2019 wordt als volgt toegelicht in de Memorie van Toelichting (*Parl.St. Kamer 2022-23, 3392/001, 74*): *“De delegatie aan de Koning laat toe de administratieve maatregelen en administratieve sancties die de Raad van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants (ITAA) moet nemen krachtens de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten in het wettelijk, reglementair en normatief kader van de beroepen van accountant en belastingadviseur in te passen.”* [eigen onderstreping]

Maar het is van belang om ook artikel 117 van AWW in herinnering te brengen; hierin wordt voorgeschreven dat het ITAA, als toezichtautoriteit, een toezichtregime dient vast te stellen om te verzekeren dat de beroepsbeoefenaars de bepalingen van boek II en van artikel 66, § 2, tweede en derde lid, van AWW naleven.

20. Omtrent de bovenstaande vaststellingen, acht de Hoge Raad het nodig om de volgende bedenkingen te formuleren:

- *Toezicht op de naleving van AWW*

De Hoge Raad gaat ervan uit dat de toekomstige kwaliteitstoetsing het bestaande toezicht op de naleving van de AWW door de beroepsbeoefenaars, zoals dit reeds vandaag georganiseerd wordt, op een nog meer doorgedreven wijze zal toepassen. Het ontwerp besteedt immers op diverse plaatsen expliciet aandacht aan de naleving van de AWW-regelgeving. Gelet op het belang van dergelijk toezicht, kan de Hoge Raad dit alleen maar toejuichen. Een doorgedreven AWW-toezicht vooronderstelt een adequate risicobeoordeling vanwege het instituut en sowieso meer dan “louter” éénmaal om de zeven jaar bij de beroepsbeoefenaar nagaan of wel degelijk de relevante AWW-verplichtingen in acht worden genomen.

Toch kan volgens de Hoge Raad uit het ontwerp onvoldoende duidelijk worden afgeleid hoe in dit kader een zogenaamde “thematische kwaliteitstoetsing” moet worden begrepen.

Artikel 22, eerste lid van het ontwerp, stelt dat voor het toezicht op de verplichtingen voor de beroepsbeoefenaar bepaald in de wet van 18 september 2017 een thematische kwaliteitstoetsing “kan” worden georganiseerd, maar ook dat deze de periodieke kwaliteitstoetsing niet vervangt.

Komt een thematische kwaliteitstoetsing bovenop een periodieke kwaliteitstoetsing? In welke gevallen “kan” een thematische kwaliteitstoetsing worden georganiseerd? Wie beslist daartoe? Betreft het een “tussentijdse” toets in verband met AWW? Hoe vaak kan dergelijke thematische kwaliteitstoetsing georganiseerd worden: jaarlijks, om de drie jaar, om de zeven jaar, om de tien jaar? Bij welke beroepsbeoefenaars kan een thematische kwaliteitstoetsing plaatsvinden?...

Uit het ontwerp blijkt trouwens onvoldoende duidelijk volgens welke regels de naleving van AWW via een thematische kwaliteitstoetsing zal worden getoetst. Het ontwerp vermeldt in dit verband enkel het volgende: *“Bij een thematische kwaliteitstoetsing betreft de kwaliteitstoetsing slechts een beperkt onderdeel van het wettelijk, reglementair en normatief kader”* (artikel 32, § 2, van het

ontwerp), alsook dat het verslag is “beperkt tot het gedeelte van de wetgeving die het voorwerp van de thematische kwaliteitstoetsing uitmaakt” (artikel 44, derde lid, van het ontwerp).

Moet hieruit afgeleid worden dat een thematische kwaliteitstoetsing het systeem van een periodieke kwaliteitstoetsing (bijvoorbeeld wat betreft de voorafgaande vragenlijst, selectie van dossiers, enz.) volledig volgt? Of niet?

Gelet op diverse onduidelijkheden omtrent de zogenaamde “thematische kwaliteitstoetsing”, is het voor de Hoge Raad moeilijk om te beoordelen of het ontwerp op dit punt in voldoende mate tegemoet komt aan de vereisten van een adequaat toezichtregime om de naleving van AWW door de ITAA-leden te garanderen. Een verduidelijking van het ontwerp ter zake dringt zich dan ook op.

- Opleggen van administratieve maatregelen en administratieve sancties

21. Ook wat Afdeling 5 “Administratieve maatregelen en administratieve sancties” (artikelen 63 tot 68 van het ontwerp) betreft, dienen een aantal opmerkingen te worden geformuleerd:

- **Artikel 63** van het ontwerp van koninklijk besluit maakt melding van de bevoegdheid van de Commissie Kwaliteitstoetsing om, ingeval van inbreuken op de naleving van AWW, administratieve maatregelen en administratieve sancties voor te stellen in haar advies aan de Raad van het ITAA, maar laat na te verduidelijken over welke specifieke inbreuken op de AWW het gaat.
- **Artikel 64** van het ontwerpbesluit is de weerspiegeling van de mogelijke administratieve maatregelen opgenomen in artikel 118, § 1, van AWW, doch geeft een andere invulling aan punt 2°: “het door een bevel gelasten dat de beroepsbeoefenaar de verplichtingen bedoeld in de wet van 18 september 2017 nakomt binnen een door de Raad, op advies van de Commissie Kwaliteitstoetsing, vastgestelde termijn”, terwijl er in artikel 118, § 1, 2°, van AWW sprake is van “door een bevel gelasten dat de natuurlijke of rechtspersoon het gedrag staakt en niet meer herhaalt”. Dit artikel zou bovendien als volgt kunnen worden aangevuld: “De uitwerking houdt op wanneer de beslissing van de tuchtinstanties in kracht van gewijsde is gegaan.”
- **Artikel 65** van het ontwerp van koninklijk besluit parafraseert artikel 132, § 2, tweede lid, van AWW omtrent het maximumbedrag van de administratieve geldboete, maar laat na te bepalen dat wanneer de inbreuk voor de onderworpen entiteit winst heeft opgeleverd of haar heeft toegelaten verlies te vermijden, het maximumbedrag van de administratieve geldboete mag worden verhoogd tot het dubbele van het bedrag van deze winst of dit verlies. Het ontbreekt ook aan enige vermelding wanneer een administratieve geldboete wordt opgelegd aan een of meer leden van het wettelijk bestuursorgaan van een betrokken entiteit, van haar directiecomité of aan de personen die bij ontstentenis van een directiecomité deelnemen aan de effectieve leiding van de entiteit. Evenmin is er sprake van in aanmerking te nemen relevante omstandigheden of elementen om het bedrag van administratieve geldboete vast te stellen. Artikel 50 van het ontwerp volstaat hiervoor niet, aangezien hierin enkel verwezen wordt naar het voorstel, bedoeld in artikel 49, § 1, eerste lid (en niet in het tweede lid).
- **Artikel 68** van het ontwerp van koninklijk besluit houdt de inbedding in van artikel 135, § 3, van AWW, met uitzondering van de zin “Alle informatie die overeenkomstig deze paragraaf wordt bekendgemaakt, blijft gedurende een termijn van vijf jaar na de bekendmaking op de officiële website, bedoeld in het eerste lid, staan.”

22. Daarnaast is de Hoge Raad van oordeel dat het ontwerp dient te worden verduidelijkt en vervolledigd op het vlak van de procedureregels ingeval van administratieve maatregelen en administratieve sancties, in toepassing van de wet van 18 september 2017 (artikel 118, § 3, en artikel 133, § 4, van AWW), en dit in het belang van de rechtszekerheid en om de rechten van verdediging te waarborgen.

Daar waar artikel 67 van het ontwerp, in uitvoering van de artikelen 118, § 3 en 133, § 4, van AWW, voorziet in de “verhaalmiddelen” waarover de beroepsbeoefenaar beschikt die een administratieve maatregel of een administratieve sanctie opgelegd krijgt door de Raad, is het ontwerp minder helder en concreet wat de “procedureregels” betreft voor het opleggen van dergelijke maatregel of sanctie. Deze komen niet voor in de aparte afdeling 5, getiteld “Administratieve maatregelen en administratieve sancties”, maar staan verspreid in het ontwerp en zijn verweven met de gewone procedure voor de kwaliteitstoetsing. Het apart vermelden van de procedureregels binnen de afdeling 5 voor het opleggen van administratieve maatregelen en sancties zou de duidelijkheid ten behoeve van de beroepsbeoefenaar die hiermee geconfronteerd wordt, ten goede komen.

Specifiek op het vlak van de rechten van verdediging, komt het de Hoge Raad voor dat de loutere vermelding in artikel 49, § 2, van het ontwerp (namelijk wanneer de Commissie Kwaliteitstoetsing oordeelt dat er gerechtvaardigde motieven zijn om een administratieve sanctie door de Raad op te leggen, dat zij dan *“in ieder geval de betrokken beroepsbeoefenaar voor een hoorzitting oproept”*) niet volstaat. Hij pleit voor een uitbreiding van dit artikel tot elke administratieve maatregel, zodat een hoorzitting eveneens moet georganiseerd worden ingeval een administratieve maatregel overwogen wordt.

Een beroepsbeoefenaar zou overigens bij elke kwaliteitstoetsing “het recht” moeten hebben om gehoord te worden; in die zin zou artikel 48 best uitgebreid worden, zodat niet enkel in een hoorzitting wordt voorzien “wanneer de Commissie Kwaliteitstoetsing het nodig acht”. Artikel 46 van het ontwerp volstaat hiervoor overigens niet, want hierin wordt enkel bepaald dat de beroepsbeoefenaar – in voorkomend geval – kan “vragen” om gehoord te worden.

Verder is het wenselijk om ook in specifieke termijnen voor de oproeping voor een hoorzitting te voorzien, evenals in de mogelijkheid voor de beroepsbeoefenaar om zich te laten bijstaan en in de principes omtrent de fase voorafgaand aan de hoorzitting en het verloop van een hoorzitting zelf (overmaken van elementen, termijn om eventuele bemerkingen te formuleren, redactie van het verslag van de hoorzitting, termijn om opmerkingen op het verslag van de hoorzitting te formuleren,...). Regels omtrent de kennisgeving door de Raad van de beslissing (bijvoorbeeld aangetekend, met vermelding van verhaalmogelijkheden) ontbreken eveneens in het ontwerp. Bij het uitschrijven van de procedureregels mag niet uit het oog worden verloren dat het de Raad van het instituut is (en niet zozeer de Commissie Kwaliteitstoetsing) die bevoegd is om de administratieve maatregel of administratieve sanctie uit te spreken (*cf.* artikel 116, eerste lid, van de wet van 17 maart 2019).

Artikel 50 van het ontwerp, dat de Commissie toelaat rekening te houden met bepaalde omstandigheden, zou best ook worden toegepast in het geval van het voorstel bedoeld in artikel 49, § 1, tweede lid van het ontwerp, met name indien de Commissie Kwaliteitstoetsing een administratieve maatregel of administratieve sanctie (of beide) voorstelt. Bovendien zou de Raad deze omstandigheden moeten in rekening nemen, aangezien hij als AWW-toezichtautoriteit de administratieve maatregel of administratieve sanctie oplegt.

Het verdient ten slotte aanbeveling om in “Titel 1. Definities” een definitie van administratieve maatregelen en administratieve sancties op te nemen, zodat het duidelijk is wat er onder deze begrippen doorheen het ontwerp van koninklijk besluit wordt bedoeld.

- Toezichtsbevoegdheden van het instituut

23. De Hoge Raad maakt van de gelegenheid gebruik om te verwijzen naar zijn eerdere bezorgdheid omtrent de vraag of het wettelijk en/of reglementair kader betreffende het toezichtregime van het instituut wel voldoende rechtszekerheid en garanties biedt opdat het instituut zijn toezichtopdracht op het vlak van de antiwitwaswetgeving ten volle kan ontplooiën (cf. zijn advies van 11 mei 2021⁸ en het hierop aansluitend schrijven aan het ITAA van 7 juni 2021⁹). Volgens de Hoge Raad blijft het voorlopig nog steeds onduidelijk over welke precieze toezichtsbevoegdheden het instituut/de Raad van het Instituut/en nu dus ook de Commissie Kwaliteitstoetsing en toetsers beschikken ten aanzien van de beroepsbeoefenaars, met het oog op het nagaan van de naleving van AWW en het opleggen van de administratieve maatregelen/sancties, bedoeld in de antiwitwaswet.

Buiten de wettelijke en reglementaire voorschriften die specifiek toepasselijk zijn op de kwaliteitstoetsing, zoals georganiseerd door het instituut, voorzien noch de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur, noch de wet van 18 september 2017 in duidelijk omliggende toezichtsbevoegdheden van het instituut.

Gezien het belang van een doeltreffend toezichtstelsel op de naleving van de anti-witwaswet, ook vanuit Europees en internationaal oogpunt, én met het oog op de nodige garanties en rechtszekerheid, is de Hoge Raad van oordeel dat een versterking en precisering van de bevoegdheden van het instituut in het kader van het toezicht op de naleving door de beroepsbeoefenaars van de relevante bepalingen uit de antiwitwaswetgeving meer dan wenselijk is.

De Hoge Raad vestigt de aandacht van de Minister op het feit dat artikel 117 van AWW de Koning hiertoe overigens uitdrukkelijk machtigt¹⁰.

Hij pleit er dan ook voor om voorliggend ontwerp van besluit te vervolledigen en een verruiming/precisering van de toezichtsbevoegdheden van het instituut in het kader van het AWW-toezicht toe te voegen. Zo bijvoorbeeld zou kunnen gepreciseerd worden dat de Raad, en bij delegatie de Commissie Kwaliteitstoetsing, zich alle informatie en elk document kan doen verstrekken in welke vorm ook, en met name alle informatie over de organisatie, de werking, de positie en de activiteiten van de beroepsbeoefenaars, met inbegrip van de informatie betreffende de

⁸ <https://www.cspe-hreb.be/ysite/pdf/advies-hreb-van-11-mei-2021-procedureglement-ita-antiwitwas.pdf>

⁹ <https://www.cspe-hreb.be/ysite/pdf/schrijven-aan-ita-07-06-2021-antiwitwas-toezichtregime.pdf>

¹⁰ Artikel 117 van AWW luidt als volgt:

Onverminderd de prerogatieven die hen zijn toegekend door of krachtens andere wettelijke of reglementaire bepalingen, stellen de toezichtautoriteiten bedoeld in artikel 85, § 1, 1°, en 7° tot en met 12°, een toezichtregime vast, in overeenstemming met de bepalingen van artikel 48, leden 1 en 2, van richtlijn 2015/849, om door de onderworpen entiteiten bedoeld in artikel 5, § 1, 1°, 24° tot en met 28°, en 32°, de naleving te verzekeren van de bepalingen van boek II en van artikel 66, § 2, tweede en derde lid, van deze wet en de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering ervan, alsook de uitvoeringsmaatregelen van richtlijn 2015/849.

Indien de toezichtautoriteiten bedoeld in het eerste lid nalaten de in hetzelfde lid bedoelde mechanismen op te stellen of in de toekomst te wijzigen, kan de Koning deze mechanismen Zelf aannemen of wijzigen. [eigen onderstreping]

relaties tussen een beroepsbeoefenaar en zijn/haar cliënten, om na te gaan of de relevante AWW-bepalingen door de beroepsbeoefenaar worden nageleefd.

Volledigheidshalve wijst de Hoge Raad erop dat hij in een recent advies aan het ITAA¹¹ uitdrukkelijk heeft aangegeven dat het feit dat het ITAA onvoldoende zicht zou hebben op een aantal gegevens omtrent de activiteiten van de beroepsbeoefenaars (zoals aantal en type opdrachten, omzetcijfer van de opdrachten), een daadwerkelijke en efficiënte controle mogelijks in het gedrang brengt.

d) “Bijzondere” kwaliteitstoetsing en / of onderzoek door rechtskundig assessor

24. De Hoge Raad stelt vast dat het voor advies voorgelegd ontwerp eigenlijk 4 “soorten” van kwaliteitstoetsingen omvat.

Vooreerst zijn er de “periodieke” toetsingsopdrachten, zoals opgelijst in het jaarlijks actieplan dat de Commissie Kwaliteitstoetsing ter goedkeuring aan de Raad van het instituut voorlegt, en in te passen in de wettelijk voorziene zevenjarige cyclus.

Naast deze “periodieke” kwaliteitstoetsingen, voorziet het ontwerp bovendien in:

- Een “*thematische*” kwaliteitstoetsing, in het bijzonder om toezicht uit te voeren op de AWW (cf. *supra* nr. 20);
- Een “*bijzondere*” kwaliteitstoetsing, ingeval van een vermoeden van een inbreuk (naar aanleiding van een klacht of melding bij de Raad of CFI) of ingeval van een inbreuk vastgesteld door een administratieve of gerechtelijke overheid;
- Een “*vervolgtoetsing*”, bedoeld om de punten na te zien die in een “verbeterplan” aan een beroepsbeoefenaar zijn opgelegd en waardoor de toetsing moet worden voortgezet.

Ingeval van een “bijzondere” kwaliteitstoetsing wordt niet gewerkt met voorafgaande vragenlijsten (artikel 31, eerste lid, van het ontwerp); de Voorzitter van de Commissie Kwaliteitstoetsing geeft daarentegen aan de toetsers duidelijke instructies met betrekking tot de toetsing die ter plaatse moet uitgevoerd worden (artikel 43, tweede lid van het ontwerp).

Hoewel het ontwerp bepaalt dat een “bijzondere kwaliteitstoetsing” wordt uitgevoerd “*onverminderd een eventuele onderzoeksprocedure van de rechtskundig assessor of van een tuchtprocedure*”, alsook dat *de Raad de rechtskundig assessor informeert wanneer een bijzondere kwaliteitstoetsing bij een beroepsbeoefenaar wordt georganiseerd* (artikel 43, vierde en vijfde lid, van het ontwerp), is het voor de Hoge Raad niet duidelijk op welke manier de kwaliteitstoetsing (al dan niet) parallel aan de wettelijke voorziene procedures ingeval van klacht of vermeende inbreuken kan of mag verlopen.

Artikel 94, eerste en tweede lid, van de wet van 17 maart 2019 bepaalt immers dat elke belanghebbende een klacht kan indienen bij de rechtskundig assessor en dat deze vervolgens het dossier onderzoekt; ook kan de rechtskundig assessor zélf een mogelijke tekortkoming vaststellen en onderzoeken. De rechtskundig assessor wordt voor zijn onderzoek bijgestaan door één of meer referendarissen, personeelsleden van het instituut.

¹¹ Zie in dit verband het *advies van de Hoge Raad van 13 februari 2024 over een ontwerp van norm van het ITAA inzake interne kwaliteitsbeheersing*, randnummers 19 en 20, beschikbaar op de website van de Hoge Raad:

<https://www.cspe-hreb.be/ysite/pdf/advies-hreb-13-02-2024-inzake-ita-ontwerpnorm-interne-kwaliteitsbeheersing.pdf>

Met andere woorden, ingeval van (vermeende of vastgestelde) tekortkomingen/inbreuken in hoofde van een beroepsbeoefenaar, zou de Raad via de Commissie Kwaliteitstoetsing één of meerdere toetsers (ook beroepsbeoefenaars) instructies kunnen geven om een toetsing bij de beroepsbeoefenaar te gaan uitvoeren. Maar evenzeer zou de rechtskundig assessor, met ondersteuning van één of meer referendarissen (personeelsleden) zelf een onderzoek kunnen voeren, en indien er voldoende bezwaren zijn, rechtstreeks aan de tuchtinstanties voorleggen.

Men kan veronderstellen dat het niet de bedoeling is dat beide procedures (aan de ene kant, een bijzondere kwaliteitstoetsing en, aan de andere kant, een onderzoek door de rechtskundig assessor) tegelijk of achtereenvolgens voor dezelfde feiten/inbreuken worden gevoerd.

Meer nog, de vraag kan gesteld worden naar de wettelijke rechtsgrond van een “bijzondere kwaliteitstoetsing”, waarbij de Raad aan de Commissie Kwaliteitstoetsing de opdracht geeft om bij een beroepsbeoefenaar een specifiek en gericht onderzoek te organiseren, ingeval hij “geïnformeerd wordt” over één of meer inbreuken. Beantwoordt een “bijzondere kwaliteitstoetsing” op initiatief van de Raad, via de kwaliteitstoetsing, wel aan de wettelijk voorziene procedure van een zevenjarige cyclus van kwaliteitstoetsing? Zal in het geval van een bijzondere kwaliteitstoetsing de wettelijke procedure, die voorziet in een aankondiging van de toetsing aan de beroepsbeoefenaar van minstens twee maanden vooraf wel worden nageleefd? Kan een beroepsbeoefenaar meerdere opeenvolgende “bijzondere kwaliteitstoetsingen” opgelegd krijgen?

Het ontwerp biedt hierover helaas geen uitsluitsel; evenmin is duidelijk of er sprake is van een eventuele prioriteit tussen de Voorzitter van de Commissie Kwaliteitstoetsing (die de toetsers instructies geeft voor de “bijzondere kwaliteitstoetsing”) en de rechtskundig assessor (die voor zijn onderzoek bijgestaan wordt door referendarissen), noch over de eventuele hiërarchie tussen beide onderzoeksprocedures.

Het ontwerp is volgens de Hoge Raad onvoldoende duidelijk omtrent de grondslag van een “bijzondere kwaliteitstoetsing” en evenmin omtrent de verhouding tussen de procedure van een “bijzondere kwaliteitstoetsing” en het onderzoek van de rechtskundig assessor. Deze onduidelijkheid brengt niet alleen de rechtszekerheid in het gedrang, maar komt ook de geloofwaardigheid, coherentie en efficiëntie van de kwaliteitstoetsing mogelijks niet ten goede. Het ontwerp dient op dit punt dan ook te worden verduidelijkt.

e) Voldoende beroepservaring van de toetsers

25. Om als toetsers te kunnen worden aangesteld, bepaalt artikel 13, 2° van het voor advies voorgelegd ontwerp van besluit onder meer dat de kandidaat-toetsers minstens drie jaar de hoedanigheid van beroepsbeoefenaar moet hebben.

Zoals reeds aangegeven in zijn eerder advies van 7 februari 2018, is het volgens de Hoge Raad noodzakelijk dat de toetsers beschikken over een voldoende ruime beroepservaring; hij is dan ook van oordeel dat de toetsers minstens vijf jaar de hoedanigheid van beroepsbeoefenaar moeten hebben (in plaats van “minstens drie jaar” zoals voorgesteld in het ontwerp).

f) Verzoek om uitstel van de kwaliteitstoetsing

26. Reeds in het bestaand koninklijk besluit zijn een aantal garanties ingebouwd om te vermijden dat de beroepsbeoefenaars zich zouden kunnen onttrekken aan de kwaliteitstoetsing, bijvoorbeeld door (herhaaldelijk) om uitstel van de toetsing te verzoeken.

In het voor advies voorgelegd ontwerp wordt bepaald dat “*De Commissie Kwaliteitstoetsing [...] aan de beroepsbeoefenaar het vastgestelde tijdstip van de kwaliteitstoetsing [mededeelt]*” en “*dat de beroepsbeoefenaar eenmaal om een uitstel wegens uitzonderlijke omstandigheden kan verzoeken. Dit verzoek gebeurt door middel van een schrijven gericht aan de voorzitter van de Commissie Kwaliteitstoetsing*”. Het is de Voorzitter van de Commissie die binnen de maand na ontvangst van het verzoek, “*zijn beslissing over het verzoek van uitstel*” mededeelt, aldus het ontwerp (artikel 34, eerste en derde lid van het ontwerp).

De Hoge Raad stelt vast dat - volgens het ontwerp - de eigenlijke beslissing over het al dan niet toekennen van het uitstel van de kwaliteitstoetsing enkel aan de Voorzitter van de Commissie Kwaliteitstoetsing toekomt, dit terwijl de Hoge Raad reeds in zijn advies van 7 februari 2018 had geoordeeld dat deze beslissing best overgelaten wordt aan de Commissie Kwaliteitstoetsing.

Desgevallend kunnen in dit verband in een norm een aantal objectieve criteria worden opgenomen en kan de Commissie Kwaliteitstoetsing de beslissing van het uitstel wel aan de Voorzitter van de Commissie delegeren, zodat snel kan gereageerd worden op een eventueel dringend verzoek om uitstel.

g) Lot van de vroegere “norm inzake de kwaliteitstoetsing” van 2012

27. In de schoot van het toenmalige IAB was de *norm inzake de kwaliteitstoetsing*, zoals goedgekeurd door de Raad van het IAB op 7 mei 2012 (in toepassing van artikel 27 van de wet van 22 april 1999) van toepassing. Deze norm, die een kwaliteitstoetsing organiseerde voor de externe accountants en externe belastingconsulenten, en waarover de Hoge Raad op 27 april 2012 een advies had uitgebracht, was beschikbaar op de website van het IAB. Deze norm is niet meer beschikbaar op de website van het ITAA. Het is de Hoge Raad niet bekend wat het lot is van deze vroegere norm en of deze norm al dan niet is opgeheven.

Vanuit het oogpunt van de rechtszekerheid, acht de Hoge Raad het noodzakelijk dat het instituut duidelijkheid schept omtrent het lot van de vroegere norm van 2012.

II. Titel 3 van het ontwerp: “De opdrachtbrief”

a) Modellen van de opdrachtbrief

28. De Hoge Raad beschouwt de verplichte opdrachtbrief als een cruciaal element binnen het systeem van de kwaliteitstoetsing; hij is dan ook van oordeel dat de beroepsbeoefenaars deze verplichting nauwgezet in de praktijk moeten toepassen en dat hierop nauwlettend moet worden toegezien.

De wetgever heeft ervoor geopteerd dat de nadere regels voor de toepassing van de opdrachtbrief, die de beroepsbeoefenaars in overleg met hun cliënt en voorafgaandelijk aan iedere opdracht opmaken, in een koninklijk besluit worden bepaald.

Daar waar het huidige artikel 56 van het koninklijk besluit van 2019 erin voorziet dat de Raad van het instituut “*door middel van een aanbeveling het model of de modellen van een opdrachtbrief*” vastlegt, is in het ontwerp enkel voorgesteld dat het Instituut “*de modellen van de opdrachtbrief die*

ter beschikking zijn gesteld op zijn website [publiceert]" en dat het instituut de Hoge Raad "raadpleegt [voor] het ontwerp van modellen van de opdrachtbrief".

De Hoge Raad betreurt dat tot dusver geen uitvoering is gegeven aan artikel 56 van het bestaand besluit van 2019 en dat het instituut nog geen enkel model van opdrachtbrief in een aanbeveling heeft vastgelegd.

Omwille van de rechtszekerheid en het belang van de opdrachtbrief, kan de Hoge Raad zich niet terugvinden in het feit dat in het ontwerp geen sprake meer is van een aanbeveling, maar enkel van een "raadpleging" van de Hoge Raad omtrent het ontwerp van modellen van de opdrachtbrief.

De Hoge Raad stelt voor dat de tekst van het huidig besluit opnieuw hernomen wordt. Tegelijk spoort de Hoge Raad het ITAA aan om de modellen van de opdrachtbrief aan de Hoge Raad voor te leggen. De "technische nota inzake de opdrachtbrief"¹² (zonder datum) die de Hoge Raad heeft kunnen terugvinden op de website van het instituut, kan hierbij uiteraard nuttig zijn.

III. Vormelijke opmerkingen/bedenkingen

29. De Hoge Raad meent dat de formulering van de hiernavolgende artikelen voor verbetering/verduidelijking vatbaar is:

- **Titel van het besluit:** gelet op het belang van de AWW in dit besluit (onder meer inzake het opleggen van administratieve maatregelen en administratieve sancties), stelt zich de vraag of de titel van het besluit niet best aangepast wordt om beter duiding te verstrekken omtrent de inhoud van het besluit.
- **Artikel 3 van het ontwerp:** "De Commissieleden (...) zijn onderworpen aan de deontologische regels."
Wat wordt met deze vage formulering bedoeld? Van waar de noodzaak om dit uitdrukkelijk te vermelden; het is toch evident dat alle beroepsbeoefenaars onderworpen zijn aan de deontologische regels, dus *a fortiori* de Commissieleden? Artikel 37 van de wet bepaalt immers: "Elke persoon ingeschreven in het openbaar register (...) handelt bij het vervullen van de hem toevertrouwde activiteiten of opdrachten in volledige onafhankelijkheid, met respect voor de beginselen van de deontologie. Voor een beroepsbeoefenaar hebben deze minstens betrekking op de verantwoordelijkheid voor het openbaar belang van de beroepsbeoefenaar, zijn integriteit en objectiviteit, alsmede op zijn vakbekwaamheid en zorgvuldigheid, zijn respect voor de vertrouwelijkheid en zijn professionaliteit". Mochten toch specifieke deontologische regels worden bedoeld, dan dient dit uitdrukkelijk te worden gepreciseerd.
- **Artikel 13, 5°, van het ontwerp:** "positieve beoordeling"
Dit begrip wordt gehanteerd in het bestaand koninklijk besluit van 2019, maar komt niet meer voor in de artikelen 49 of 52 van het ontwerp.
- **Artikel 24 van het ontwerp:** "wanneer twee of meer beroepsbeoefenaars hun beroepsactiviteiten uitoefenen binnen eenzelfde kantoor" versus "wanneer een of meer beroepsbeoefenaars met het kantoor verbonden zijn"
Uit het ontwerp kan niet worden afgeleid wat precies bedoeld wordt in lid 1 en in lid 2 van artikel 24 en waar het onderscheid ligt. Een definitie van hetgeen voor de toepassing van het

¹² <https://www.itaab.be/wp-content/uploads/20210430-NL-COM-WEB-Opdrachtbrief-v2.0.pdf>

besluit wordt verstaan onder “beroepsactiviteiten uitoefenen binnen eenzelfde kantoor” en “met het kantoor verbonden zijn” dringt zich op.

- **Artikel 25 van het ontwerp:** “Voor iedere opdracht bepaalt de Commissie Kwaliteitstoetsing het aantal toetsers nodig voor de toetsingsopdracht in functie van de aard en de omvang van het kantoor van de beroepsbeoefenaar.”
Hieraan wordt best toegevoegd dat, indien er meerdere toetsers zijn, deze een college vormen, alsook dat de Commissie Kwaliteitstoetsing onder hen een Voorzitter aanduidt.
- **Artikel 29 van het ontwerp:** “De Raad bepaalt de gedetailleerde inhoud van de voorafgaande vragenlijst”.
Om coherent te zijn met de opsomming van de bevoegdheden van de Commissie Kwaliteitstoetsing, zoals opgesomd in artikel 12, eerste lid, 1° van het ontwerp, is het aangewezen om in artikel 29 toe te voegen: “op voorstel van de Commissie Kwaliteitstoetsing”.
- **Artikel 32 van het ontwerp:** “de kwaliteitstoetsing omvat een beoordeling van...”
Het is wenselijk om de formulering van het bestaand besluit te behouden en hieraan toe te voegen: “3° systeem van interne kwaliteitsbeheersing en 4° permanente vorming”.
- **Artikel 35 van het ontwerp:** “De beroepsbeoefenaar, of desgevallend de aangeduide contactpersoon, geeft toegang tot het kantoor en al de informatie die de toetsers nodig heeft voor zijn opdracht.”
Deze bepaling is strenger dan artikel 58, eerste lid van de wet van 17 maart 2019: “De beroepsbeoefenaar verschaft in het kader van de kwaliteitstoetsing toegang tot zijn kantoor aan de toetsers, wanneer de commissie kwaliteitstoetsing, bedoeld in artikel 60, eerste lid, hem de kwaliteitstoetsing minstens twee maanden vooraf heeft aangekondigd of, in voorkomend geval na het toestaan van een eventueel uitstel, op de datum die tussen het Instituut en de beroepsbeoefenaar is overeengekomen.”
- **Artikel 37 van het ontwerp:** “vaststellingen”
Uit het ontwerp kan niet worden afgeleid wat precies moet worden verstaan onder “vaststellingen”; gaat het over feitelijke vaststellingen of valt hieronder ook een juridische kwalificatie? Zeker in het geval van een bijzondere kwaliteitstoetsing is duidelijkheid hieromtrent van belang.
- **Artikel 37 en artikel 41 van het ontwerp:** “in afwijking van artikel 45”
Waarom is er sprake van een afwijking van artikel 45, terwijl in artikel 45 eveneens uitdrukkelijk in de mogelijkheid wordt voorzien om de getoetste op de hoogte te brengen van het resultaat van de toetsing?
- **Artikel 44, 3de lid, van het ontwerp:** “Bij een thematische kwaliteitstoetsing is het verslag beperkt tot *het gedeelte van de wetgeving* die het voorwerp van de thematische kwaliteitstoetsing uitmaakt.”
Deze formulering is onnauwkeurig.
- **Artikel 44 van het ontwerp:** “verslag over de kwaliteitstoetsing”
Voor zover hetzelfde wordt bedoeld, beter het “toetsingverslag” te vervangen in artikel 12, eerste lid, 1°, artikel 46 en artikel 47.
- **Artikel 46 van het ontwerp:** “Desgewenst kan de beroepsbeoefenaar zijn opmerkingen en *in voorkomend geval* zijn vraag om gehoord te worden...”

De Nederlandstalige versie en de Franstalige versie stemmen niet volledig overeen: « *Le cas échéant*, le professionnel peut transmettre ses remarques et *le cas échéant* sa demande d’être entendu... »

- **Artikel 75 van het ontwerp** in verband met de opdrachtbrief
Het is wenselijk om dit artikel te verduidelijken en als volgt te vervolledigen: “De opdrachtbrief bedoeld in artikel 41 van de wet van 17 maart 2019 *die de uitvoering van iedere opdracht voorafgaat*, omvat minstens (...)”.

- **Artikel 79 van het ontwerp**: opheffing van het bestaand besluit van 2019:
Gelet op het feit dat, volgens artikel 77, laatste lid van het ontwerp, “*de lopende procedures van de kwaliteitstoetsing bij beroepsbeoefenaars die reeds voor de inwerkingtreding van het nieuw besluit gestart zijn, van kracht blijven tot die kwaliteitstoetsingen bij de betrokken beroepsbeoefenaars zijn afgesloten*”, is het wenselijk om voor die procedures in een tijdelijk behoud van de bepalingen van het bestaand besluit te voorzien, tot wanneer de lopende procedures zijn afgerond.

BIJLAGE	ANNEXE
RELEVANTE BEPALINGEN UIT DE AWW-REGELGEVING (WET VAN 18 SEPTEMBER 2017) EN DE WET VAN 17 MAART 2019	DISPOSITIONS PERTINENTES DE LA REGLEMENTATION LAB (LOI DU 18 SEPTEMBRE 2017) ET DE LA LOI DU 17 MARS 2019

Artikel 5, § 1, AWW bepaalt dat de voorschriften van de AWW van toepassing zijn op de volgende onderworpen entiteiten, handelend in het kader van hun gereguleerde beroepsactiviteiten:	Article 5, § 1er, LAB détermine que les dispositions de la LAB sont applicables aux entités assujetties suivantes, agissant dans l'exercice de leur activité professionnelle réglementée :
Art. 5. § 1. <i>(...) 24° de natuurlijke personen of rechtspersonen ingeschreven in het openbaar register als gecertificeerde accountants bedoeld in artikel 2, 1°, van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur of als gecertificeerde belastingadviseurs bedoeld in de artikel 2, 2°, van voormelde wet, alsook de natuurlijke personen of rechtspersonen ingeschreven in het openbaar register met overeenkomstig artikel 29, § 1, derde lid, van voormelde wet de vermelding van stagiair bij een van voornoemde hoedanigheden, voor zover deze personen beroepsbeoefenaars zijn bedoeld in de artikel 2, 3°, van voormelde wet;</i>	Art. 5. § 1er. <i>(...) 24° les personnes physiques ou morales inscrites dans le registre public en leur qualité d'experts-comptables certifiés, telle que visée à l'article 2, 1°, de la loi du 17 mars 2019 relative aux professions d'expert-comptable et de conseiller fiscal ou en leur qualité de conseillers fiscaux certifiés, telle que visée à l'article 2, 2°, de la loi précitée, ainsi que les personnes physiques ou morales inscrites dans le registre public conformément à l'article 29, § 1er, alinéa 3, de la loi précitée, avec la mention de stagiaire attachée à l'une des qualités précitées, pour autant que ces personnes soient des professionnels au sens de l'article 2, 3°, de la loi précitée;</i>
<i>25° de natuurlijke personen of rechtspersonen ingeschreven in het openbaar register als accountants bedoeld in artikel 2, 4°, van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur of als fiscale accountants bedoeld in artikel 2, 5°, van de voornoemde wet van 17 maart 2019, alsook de natuurlijke personen of rechtspersonen ingeschreven in het openbaar register met overeenkomstig artikel 29, § 1, derde lid, van voornoemde wet de vermelding van stagiair bij een van voornoemde hoedanigheden, voor zover deze personen beroepsbeoefenaars zijn bedoeld in de artikel 2, 3°, voormelde wet van 17 maart 2019; (...).</i>	<i>25° les personnes physiques ou morales inscrites dans le registre public en leur qualité d'experts-comptables, telle que visée à l'article 2, 4°, de la loi du 17 mars 2019 relative aux professions d'expert-comptable et de conseiller fiscal ou en leur qualité d'experts-comptables fiscalistes, telle que visée à l'article 2, 5°, de la loi du 17 mars 2019 précitée ainsi que les personnes physiques ou morales inscrites dans le registre public conformément à l'article 29, § 1er, alinéa 3, de la loi précitée, avec la mention de stagiaire attachée à l'une des qualités précitées, pour autant que ces personnes soient des professionnels au sens de l'article 2, 3°, de la loi du 17 mars 2019 précitée ; (...).</i>

Artikel 85, § 1, 7° AWW wijst het ITAA aan als AWW-toezichtautoriteit ten aanzien van de ITAA-leden:	Article 85, § 1er, 7° LAB désigne l'ITAA comme autorité de contrôle LAB à l'égard des membres de l'ITAA :
<i>Onder voorbehoud van de prerogatieven die hen zijn toegekend door of krachtens andere wettelijke</i>	<i>Sans préjudice des prérogatives qui leurs sont attribuées par ou en vertu d'autres dispositions</i>

<i>bepalingen, houden de hierna opgesomde autoriteiten toezicht op de naleving van de bepalingen van boek II van deze wet, van de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering ervan, van de uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2015/849, in voorkomend geval van de Europese verordening betreffende geldovermakingen en van de waakzaamheidsplichten bedoeld in de bindende bepalingen betreffende financiële embargo's:</i>	<i>légales, les autorités ci-après énumérées contrôlent le respect des dispositions du livre II de la présente loi, des arrêtés et règlements pris pour son exécution, des mesures d'exécution de la Directive 2015/849, le cas échéant, du Règlement européen relatif aux transferts de fonds, et des devoirs de vigilance prévus par les dispositions contraignantes relatives aux embargos financiers :</i>
<i>(...)</i>	<i>(...)</i>
<i>7° het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants, ten aanzien van de onderworpen entiteiten bedoeld in artikel 5, § 1, 24° tot en met 25°; (...).</i>	<i>7° l'Institut des Conseillers fiscaux et des Experts-comptables à l'égard des entités assujetties visées à l'article 5, § 1er, 24° à 25° ; (...).</i>

De omschrijving van de toezichtbevoegdheid van het ITAA op het vlak van AWW is opgenomen in artikel 117 AWW en luidt als volgt:	La définition du pouvoir de surveillance de l'ITAA dans le domaine LAB est reprise dans l'article 117 LAB et se lit comme suit :
<i>Onverminderd de prerogatieven die hen zijn toegekend door of krachtens andere wettelijke of reglementaire bepalingen, stellen de toezichtautoriteiten bedoeld in artikel 85, § 1, 1°, en 7° tot en met 12°, een toezichtregime vast, in overeenstemming met de bepalingen van artikel 48, leden 1 en 2, van richtlijn 2015/849, om door de onderworpen entiteiten bedoeld in artikel 5, § 1, 1°, 24° tot en met 28°, en 32°, de naleving te verzekeren van de bepalingen van boek II en van artikel 66, § 2, tweede en derde lid, van deze wet en de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering ervan, alsook de uitvoeringsmaatregelen van richtlijn 2015/849.</i>	<i>Sans préjudice des prérogatives qui leur sont attribuées par ou en vertu d'autres dispositions légales ou réglementaires, les autorités de contrôle visées à l'article 85, § 1er, 1°, et 7° à 12°, adoptent, en conformité avec les dispositions de l'article 48, paragraphes 1er et 2, de la directive 2015/849, un régime de surveillance destiné à assurer le respect, par les entités assujetties visées à l'article 5, § 1er, 1°, 24° à 28°, et 32°, des dispositions du livre II et de l'article 66, § 2, alinéas 2 et 3, de la présente loi et des arrêtés et règlements pris pour leur exécution, ainsi que des mesures d'exécution de la directive 2015/849.</i>
<i>Indien de toezichtautoriteiten bedoeld in het eerste lid nalaten de in hetzelfde lid bedoelde mechanismen op te stellen of in de toekomst te wijzigen, kan de Koning deze mechanismen Zelf aannemen of wijzigen.</i>	<i>Si les autorités de contrôle visées à l'alinéa 1er négligent de mettre en place les mécanismes visés au même alinéa ou de les modifier dans l'avenir, le Roi peut adopter ou modifier Lui-même ces mécanismes.</i>

De maatregelen en sancties die het ITAA als AWW-toezichtautoriteit kan nemen, zijn opgenomen in de artikelen 118, 132, 133, § 4 en 135, § 3 AWW:	Les mesures et les sanctions que l'ITAA peut prendre en tant qu'autorité de contrôle LAB sont énoncées dans les articles 118, 132, 133, § 4 et 135, § 3, LAB :
Art. 118. § 1. <i>Onverminderd andere bij deze wet of bij andere wettelijke of reglementaire bepalingen voorgeschreven maatregelen, kunnen de toezichtautoriteiten bedoeld in artikel 85, § 1, 7° tot en met 12° , of, in voorkomend geval, de bij andere wetten aangewezen autoriteiten, wanneer zij vaststellen dat een onder hun bevoegdheid vallende</i>	Art. 118. § 1er. <i>Sans préjudice des autres mesures prévues par la présente loi ou par d'autres dispositions légales ou réglementaires, lorsqu'elles constatent qu'une entité assujettie visée à l'article 5, § 1er, 1°, 24° à 28°, et 32°, relevant de leur compétence a commis une infraction aux dispositions du livre II de la présente loi ou des arrêtés et règlements pris pour leur</i>

<p><u>onderworpen entiteit</u>, bedoeld in artikel 5, § 1, 1°, 24° tot en met 28°, en 32°, <u>een inbreuk heeft begaan</u> op de bepalingen van boek II van deze wet of op de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering ervan, of op artikel 66, § 2, tweede en derde lid, van deze wet, of op de uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2015/849 of op de waakzaamheidsplichten bedoeld in de bindende bepalingen betreffende financiële embargo's, <u>de volgende maatregelen nemen ten aanzien van de betrokken onderworpen entiteit</u>:</p>	<p>exécution, ou de l'article 66, § 2, alinéas 2 et 3, de la présente loi, ou des mesures d'exécution de la Directive 2015/849, ou des devoirs de vigilance prévus par les dispositions contraignantes relatives aux embargos financiers, <u>les autorités de contrôle visées à l'article 85, § 1er, 7° à 12°, ou, le cas échéant, les autorités désignées par des autres lois, peuvent prendre les mesures suivantes à l'égard de l'entité assujettie concernée</u> :</p>
<p>1° het uitbrengen van een publieke verklaring waarin de identiteit van de natuurlijke of rechtspersoon en de aard van de inbreuk worden vermeld;</p>	<p>1° faire une déclaration publique qui précise l'identité de la personne physique ou morale et la nature de l'infraction;</p>
<p>2° het door een bevel gelasten dat de natuurlijke of rechtspersoon het gedrag staakt en niet meer herhaalt;</p>	<p>2° ordonner par une injonction que la personne physique ou morale mette un terme au comportement en cause et lui interdire de le réitérer;</p>
<p>3° de intrekking of schorsing van de vergunning indien de onderworpen entiteit vergunningsplichtig is;</p>	<p>3° le retrait ou la suspension de l'agrément, lorsqu'une entité assujettie est soumise à un agrément;</p>
<p>4° een tijdelijk verbod opleggen tegen elke persoon met managementverantwoordelijkheden in een onderworpen entiteit of elke voor de inbreuk verantwoordelijk geachte natuurlijke persoon, om managementfuncties bij onderworpen entiteiten uit te oefenen.</p>	<p>4° imposer l'interdiction temporaire, pour toute personne exerçant des responsabilités dirigeantes au sein d'une entité assujettie ou toute autre personne physique tenue pour responsable de l'infraction, d'exercer des fonctions de direction dans des entités assujetties.</p>
<p>§ 2. Bij het vaststellen van de maatregelen bedoeld in paragraaf 1 wordt er rekening gehouden met de omstandigheden bedoeld in artikel 96.</p>	<p>§ 2. En fixant les mesures visées au paragraphe 1, il est tenu compte des circonstances visées à l'article 96.</p>
<p>§ 3. De toezichtautoriteiten bedoeld in artikel 85, § 1, 7° tot en met 11° en 14°, elk voor hun bevoegdheden, stellen de nodige procedureregels vast voor het opleggen van de in paragraaf 1 bedoelde maatregelen, alsook de verhaalmiddelen.</p>	<p>§ 3. Les autorités de surveillance visées à l'article 85, § 1er, 7° à 11°, et 14°, chacune pour ses compétences, déterminent les règles de procédure nécessaires pour imposer les mesures visées au paragraphe 1, ainsi que les voies de recours.</p>
<p>Art. 132. § 1. Onverminderd andere bij deze wet of bij andere wettelijke of reglementaire bepalingen voorgeschreven maatregelen, kunnen de toezichtautoriteiten bedoeld in artikel 85 of, in voorkomend geval, de bij andere wetten aangewezen autoriteiten, indien zij vaststellen:</p>	<p>Art. 132. § 1er. Sans préjudice d'autres mesures prévues par la présente loi ou par d'autres dispositions légales ou réglementaires, les autorités de contrôle visées à l'article 85 ou, le cas échéant, les autorités désignées par d'autres lois, peuvent, lorsqu'elles constatent :</p>
<p>1° dat een inbreuk is begaan op de bepalingen van deze wet of van de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering ervan, van de uitvoeringsmaatregelen van richtlijn 2015/849, van de Europese verordening betreffende geldovermakingen, of van de waakzaamheidsplichten bedoeld in de bindende bepalingen betreffende financiële embargo's, die</p>	<p>1° une infraction aux dispositions de la présente loi ou des arrêtés et règlements pris pour son exécution, des mesures d'exécution de la directive 2015/849, du Règlement européen relatif aux transferts de fonds ou des devoirs de vigilance prévus par les dispositions contraignantes relatives aux embargos financiers, qui ressortissent à leur compétence;</p>

<i>onder hun bevoegdheid vallen;</i>	
<i>2° dat niet wordt voldaan aan een vereiste die wordt opgelegd door de toezichtautoriteiten bedoeld in artikel 85 of, in voorkomend geval, door de bij andere wetten aangewezen autoriteiten met toepassing van de in 1° bedoelde bepalingen;</i>	<i>2° le non-respect d'une exigence imposée par les autorités de contrôle visées à l'article 85 ou, le cas échéant, les autorités désignées par d'autres lois, en application de dispositions visées au 1° ;</i>
<i>3° dat niet wordt voldaan aan vereisten die door de toezichtautoriteiten bedoeld in artikel 85 of, in voorkomend geval, door de bij andere wetten aangewezen autoriteiten als voorwaarden worden gesteld voor een beslissing die wordt genomen met toepassing van de in 1° bedoelde bepalingen, een <u>administratieve geldboete opleggen</u> aan de onderworpen entiteiten die onder hun bevoegdheid vallen en, in voorkomend geval, aan een of meer leden van het wettelijk bestuursorgaan van die entiteiten, van hun directiecomité en aan de personen die bij ontstentenis van een directiecomité deelnemen aan hun effectieve leiding, die voor de vastgestelde inbreuk verantwoordelijk zijn.</i>	<i>3° le non-respect d'exigences fixées par les autorités de contrôle visées à l'article 85 ou, le cas échéant, les autorités désignées par d'autres lois, comme conditions à une décision prise en application des dispositions visées au 1°, <u>imposer une amende administrative</u> aux entités assujetties qui relèvent de leur compétence et, le cas échéant, à un ou plusieurs membres de l'organe légal d'administration de ces entités, de leur comité de direction, ainsi qu'aux personnes qui, en l'absence de comité de direction, participent à leur direction effective, responsables de l'infraction constatée.</i>
<i>§ 2. Indien de in paragraaf 1 bedoelde inbreuk werd begaan door een van de in artikel 5, § 1, 1° tot en met 22°, bedoelde onderworpen entiteiten, bedraagt de in dezelfde paragraaf 1 bedoelde administratieve geldboete, voor hetzelfde feit of voor hetzelfde geheel van feiten :</i>	<i>§ 2. Si l'infraction visée au paragraphe 1er a été commise par une des entités assujetties visées à l'article 5, § 1er, 1° à 22°, le montant de l'amende administrative visée au même paragraphe 1er s'élève, pour le même fait ou pour le même ensemble de faits :</i>
<i>1° maximaal 5 000 000 euro of, indien dit hoger is, tien procent van de jaarlijkse netto-omzet van het voorbije boekjaar, indien het gaat om een rechtspersoon;</i>	<i>1° à maximum 5 000 000 euros ou, si le montant obtenu par application de ce pourcentage est plus élevé, dix pour cent du chiffre d'affaires annuel net de l'exercice précédent, s'il s'agit d'une personne morale;</i>
<i>2° maximaal 5 000 000 euro, indien het gaat om een natuurlijke persoon;</i>	<i>2° à maximum 5 000 000 euros, s'il s'agit d'une personne physique.</i>
<i><u>Indien de in paragraaf 1 bedoelde inbreuk werd begaan door een van de in artikel 5, § 1, 23° tot en met 33°, bedoelde entiteiten, bedraagt de in dezelfde paragraaf 1 bedoelde administratieve geldboete, voor hetzelfde feit of voor hetzelfde geheel van feiten, maximaal 1 250 000 euro.</u></i>	<i><u>Si l'infraction visé au paragraphe 1er a été commise par une des entités assujetties visées à l'article 5, § 1er, 23° à 33°, le montant de l'amende administrative visée au même paragraphe 1er s'élève, pour le même fait ou pour le même ensemble de faits, à maximum 1 250 000 euros.</u></i>
<i>Onverminderd de in het eerste en tweede lid bepaalde maximumbedragen voor de geldboetes mag, wanneer de inbreuk voor de onderworpen entiteit winst heeft opgeleverd of haar heeft toegelaten verlies te vermijden, het maximumbedrag van de administratieve geldboete worden verhoogd tot het dubbele van het bedrag van deze winst of dit verlies.</i>	<i>Sans préjudice des montants maximum d'amendes prévus aux alinéas 1er et 2, lorsque l'infraction a procuré un profit à l'entité assujettie ou a permis à celle-ci d'éviter une perte, le montant maximum de l'amende administrative peut être porté au double du montant de ce profit ou de cette perte.</i>
<i>Het eerste lid, 2°, en het tweede en derde lid zijn van toepassing wanneer een administratieve geldboete wordt opgelegd aan een of meer leden van het wettelijk bestuursorgaan van een betrokken entiteit,</i>	<i>Les alinéas 1er, 2°, et 2 et 3 sont applicables lorsqu'une amende administrative est infligée à un ou plusieurs membres de l'organe légal d'administration d'une entité assujettie, de son</i>

van haar directiecomité of aan de personen die bij ontstentenis van een directiecomité deelnemen aan de effectieve leiding van de entiteit, overeenkomstig paragraaf 1.	comité de direction, ou aux personnes qui, en l'absence de comité de direction, participent à la direction effective d'une telle entité, conformément au paragraphe 1 ^{er} .
§ 3. Het bedrag van de in paragraaf 1 bedoelde administratieve geldboete wordt vastgesteld overeenkomstig paragraaf 2, rekening houdend met alle relevante omstandigheden, en met name met:	§ 3. Le montant de l'amende administrative visée au paragraphe 1 ^{er} est fixée, conformément au paragraphe 2, en tenant compte de toutes les circonstances pertinentes, et notamment :
1° de ernst en de duur van de inbreuken;	1° de la gravité et de la durée des infractions;
2° de mate van verantwoordelijkheid van de betrokkene;	2° du degré de responsabilité de la personne en cause;
3° de financiële draagkracht van de betrokkene, zoals die met name blijkt uit de totale omzet van de betrokken rechtspersoon of uit het jaarinkomen van de betrokken natuurlijke persoon;	3° de l'assise financière de la personne en cause, telle qu'elle ressort notamment du chiffre d'affaires total de la personne morale en cause ou du revenu annuel de la personne physique en cause;
4° het voordeel of de winst die de inbreuken eventueel opleveren voor de betrokkene voor zover die kunnen worden bepaald;	4° des avantages ou profits éventuellement tirés des infractions par la personne en cause, dans la mesure où il est possible de les déterminer;
5° het nadeel dat derden eventueel hebben geleden door deze inbreuken, voor zover dit kan worden bepaald;	5° du préjudice éventuellement subi par des tiers du fait des infractions, dans la mesure où il est possible de le déterminer;
6° de mate van medewerking van de betrokkene met de bevoegde autoriteiten;	6° du degré de coopération de la personne en cause, avec les autorités compétentes;
7° eventuele vroegere inbreuken die gepleegd zijn door de betrokkene;	7° des éventuelles infractions antérieures commises par la personne en cause;
8° de mate waarin de betrokkene heeft rekening gehouden met de richtsnoeren voor de risico-gebaseerde benadering die de toezichtautoriteiten gebeurlijk hebben uitgewerkt op basis van artikel 86, § 2. (...).	8° dans quelle mesure la personne en cause a tenu compte des lignes de conduite pour l'approche basée sur le risque que les autorités de contrôle ont éventuellement élaborées sur la base de l'article 86, § 2 (...).
Art. 133. (...) § 4. De toezichtautoriteiten bedoeld in artikel 85, § 1, 5° en 7° tot en met 12°, of, in voorkomend geval, de bij andere wetten aangewezen autoriteiten, <u>stellen de nodige procedureregels vast</u> voor het opleggen van een administratieve geldboete met toepassing van artikel 132 ten aanzien van de onderworpen entiteiten bedoeld in artikel 5, § 1, 21°, 24° tot en met 32°, en de <u>verhaalmiddelen</u> tegen een dergelijke sanctie.	Art. 133. (...) § 4. Les autorités de contrôle visées à l'article 85, § 1 ^{er} , 5°, et 7° à 12°, ou, le cas échéant, les autorités désignées par d'autres lois <u>édicter les règles de procédure nécessaires</u> à l'imposition d'une amende administrative en application de l'article 132 à l'égard des entités assujetties visées à l'article 5, § 1 ^{er} , 21°, 24° à 32°, ainsi que <u>les voies de recours</u> à l'encontre d'une telle sanction.
De in het eerste lid bedoelde <u>procedureregels en verhaalmiddelen</u> hebben slechts uitwerking na goedkeuring ervan door de Koning. Indien de betrokken toezichtautoriteiten nalaten deze	<u>Les règles de procédure et voies de recours visées à l'alinéa 1er ne produisent leurs effets qu'après leur approbation par le Roi.</u> En cas de carence des autorités de contrôle concernées d'édicter ces règles

<i>procedureregels en verhaalmiddelen vast te stellen of in de toekomst te wijzigen, kan de Koning deze Zelf vaststellen of wijzigen.”</i>	<i>de procédure et voies de recours ou de les modifier dans l'avenir, le Roi est habilité à les édicter Lui-même ou à les modifier. »</i>
Art. 135. (...) <i>§ 3. De toezichtautoriteiten bedoeld in artikel 85, § 1, 1°, en 5° tot en met 13°, of, in voorkomend geval, de bij andere wetten aangewezen autoriteiten, de minister van Financiën en de minister bevoegd voor bpost, maken hun beslissingen tot het opleggen van een administratieve sanctie met toepassing van deze titel of een toezichtmaatregel, bedoeld in titel 4, hoofdstukken 4 tot en met 7, nominaal bekend op hun officiële website onmiddellijk nadat de betrokkenen op de hoogte zijn gebracht van deze beslissingen.</i>	Art. 135. (...) <i>§ 3. Les autorités de contrôle visées à l'article 85, § 1, 1°, et 5° à 13°, ou, le cas échéant, les autorités désignées par des autres lois, le ministre des Finances et le ministre compétent pour bpost, rendent publique de manière nominative sur leur site Web officiel leurs décisions relatives à l'imposition d'une sanction administrative en application de ce titre ou d'une mesure de contrôle visée au titre 4, chapitres 4 à 7, immédiatement après que les personnes concernées aient été informées des décisions.</i>
<i>De bekendmaking bevat minstens informatie over de soort en aard van de inbreuk alsmede de identiteit van de verantwoordelijke natuurlijke of rechtspersonen.</i>	<i>La publication doit comporter au minimum des informations sur le type et la nature de l'infraction, ainsi que l'identité des personnes physiques ou morales responsables.</i>
<i>Wanneer de bekendmaking van de identiteit van de verantwoordelijke personen bedoeld in het tweede lid, of de persoonsgegevens van deze personen, door de toezichtautoriteiten bedoeld in het eerste lid, de minister van Financiën of de minister bevoegd voor bpost, als onevenredig wordt beschouwd, na een beoordeling per geval van de evenredigheid van de bekendmaking van die gegevens, of wanneer de bekendmaking de stabiliteit van de financiële markten of een lopend onderzoek schaadt, handelen de voornoemde toezichtautoriteiten, de minister van Financiën en de minister bevoegd voor bpost als volgt :</i>	<i>Lorsque la publication de l'identité des personnes responsables visées à l'alinéa 2, ou des données à caractère personnel de ces personnes est jugée disproportionnée par les autorités de contrôle visées à l'alinéa 1er, le ministre des Finances ou le ministre compétent pour bpost, après une évaluation au cas par cas du caractère proportionné de la publication de ces données, ou lorsque cette publication compromettrait la stabilité des marchés financiers ou une enquête en cours, les autorités de contrôle précitées, le ministre des Finances et le ministre compétent pour bpost procèdent de la manière suivante :</i>
<i>1° uitstel van de bekendmaking van de beslissing totdat de redenen voor niet-bekendmaking ophouden te bestaan;</i>	<i>1° report de la publication de la décision jusqu'au moment où les raisons de la non-publication cessent d'exister;</i>
<i>2° anonieme bekendmaking van de beslissing, indien een dergelijke anonieme bekendmaking een doeltreffende bescherming van de betrokken persoonsgegevens waarborgt; in dat geval kan de bekendmaking van relevante gegevens worden uitgesteld gedurende een redelijke termijn indien wordt verwacht dat de redenen voor bekendmaking op anonieme basis binnen die termijn zullen vervallen;</i>	<i>2° publication anonyme de la décision, si une telle publication anonyme garantit une protection efficace des données à caractère personnel en cause; dans ce cas, la publication des données pertinentes peut être reportée pendant un délai raisonnable si l'on prévoit qu'à l'issue de ce délai, les raisons d'une publication anonyme auront cessé d'exister;</i>
<i>3° niet-bekendmaking indien de onder de bepalingen 1° en 2° bedoelde mogelijkheden als ontoereikend worden beschouwd om te waarborgen dat :</i>	<i>3° non-publication si les possibilités visées aux 1° et 2° sont jugées insuffisantes pour garantir que :</i>
<i>a) dat de stabiliteit van de financiële markten niet in gevaar wordt gebracht; of</i>	<i>a) la stabilité des marchés financiers ne sera pas compromise; ou</i>

<i>b) de bekendmaking van de beslissing evenredig is ten aanzien van toezichtmaatregelen die als van geringe aard worden beschouwd.</i>	<i>b) que la publication de la décision est proportionnée aux mesures de contrôle considérées comme étant de caractère mineur.</i>
<i>Indien een beroep is ingesteld tegen de beslissing wordt die informatie en alle latere informatie over de uitkomst van dat beroep onmiddellijk op de officiële website, bedoeld in het eerste lid, bekendgemaakt. Elke beslissing tot vernietiging van een eerdere beslissing wordt eveneens bekendgemaakt.</i>	<i>Si la décision fait l'objet d'un recours, ces informations et toutes les informations ultérieures relatives au résultat de ce recours doivent être immédiatement publiées sur le site Web officiel visé à l'alinéa 1er. Toute décision annulant une décision précédente doit également être publiée.</i>
<i>Alle informatie die overeenkomstig deze paragraaf wordt bekendgemaakt, blijft gedurende een termijn van vijf jaar na de bekendmaking op de officiële website, bedoeld in het eerste lid, staan.</i>	<i>Toute information publiée conformément à ce paragraphe demeure sur le site Web officiel, visé à l'alinéa 1er, pendant une période de cinq ans après la publication.</i>
<i>In de bekendmaking opgenomen persoonsgegevens worden op de officiële website, bedoeld in het eerste lid, echter niet langer bewaard dan noodzakelijk is overeenkomstig de toepasselijke regelgeving betreffende de bescherming van persoonsgegevens.</i>	<i>Les données à caractère personnel reprises dans la publication sur le site Web officiel, visé à l'alinéa 1er, ne seront toutefois pas conservées plus longtemps que nécessaire conformément à la réglementation applicable en matière de protection des données à caractère personnel.</i>

Het artikel 116 van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur werd door artikel 119 van de wet van 5 november 2023 houdende diverse bepalingen inzake economie als volgt gewijzigd:	L'article 116 de la loi du 17 mars 2019 relative aux professions d'expert-comptable et de conseiller fiscal a été modifié comme suit par l'article 119 de la loi du 5 novembre 2023 portant des dispositions diverses en matière d'économie :
Art. 116. <i>De Raad van het Instituut is bevoegd om administratieve maatregelen te nemen en administratieve sancties uit te spreken zoals voorzien in de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten.</i>	Art. 116. <i>Le Conseil de l'Institut est compétent pour prendre des mesures administratives et pour prononcer des sanctions administratives telles que prévues dans la loi du 18 septembre 2017 à la prévention du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme et à la limitation de l'utilisation des espèces.</i>
<i>De Koning legt, na advies van de Raad van het Instituut, de nadere regels over de in het eerste lid bedoelde administratieve maatregelen en administratieve sancties vast. De Raad van het Instituut brengt zijn advies uit binnen drie maanden te rekenen vanaf de dag van ontvangst van de adviesaanvraag over het ontwerp van koninklijk besluit. Wordt er binnen deze termijn geen advies uitgebracht, dan wordt de Raad van het Instituut geacht geen opmerkingen te hebben op het ontwerp dat hem wordt voorgelegd.</i>	<i>Le Roi établit, après avis du Conseil de l'Institut, les modalités concernant les mesures administratives et les sanctions administratives visées à l'alinéa 1er. Le Conseil de l'Institut rend son avis dans un délai de trois mois à compter du jour de la réception de la demande d'avis sur le projet d'arrêté royal. A défaut d'avis rendu dans ce délai, le Conseil de l'Institut est réputé ne pas avoir de commentaires sur le projet qui lui a été soumis.</i>
De Koning wordt in artikel 116, tweede lid, van de wet van 17 maart 2019 opgedragen om de	L'article 116, alinéa 2, de la loi du 17 mars 2019 charge le Roi d'établir les modalités concernant

nadere regels over de in het eerste lid bedoelde administratieve maatregelen en administratieve sancties zoals voorzien in de AWW vast te leggen.	les mesures administratives et les sanctions administratives visées à l’alinéa 1er telles que prévues dans la LAB.
---	--

In het advies van de Raad van State , wordt de aan de Koning opgedragen bevoegdheid door de gemachtigde als volgt toegelicht (<i>Parl.St. Kamer 2022-23, 3392/001, 175-176</i>):	Dans l' avis du Conseil d'Etat , en ce qui concerne le pouvoir attribué au Roi, le délégué a fourni le commentaire suivant (<i>Doc. Parl. Chambre 2022-23, 3392/001, 175-176</i>) :
<i>“De delegatie aan de Koning zorgt ervoor dat er nadere regels kunnen worden uitgewerkt in een koninklijk besluit en dat hiermee de verplichtingen in het wettelijk, reglementair en normatief kader van het beroep van accountant en belastingadviseur ingebed worden. Dat verhoogt de rechtszekerheid voor de beroepsbeoefenaar die onderworpen is aan de antiwitwaswetgeving en tevens verduidelijkt het de procedures binnen ITAA en ten aanzien van de beroepsbeoefenaar.</i>	<i>« De delegatie aan de Koning zorgt ervoor dat er nadere regels kunnen worden uitgewerkt in een koninklijk besluit en dat hiermee de verplichtingen in het wettelijk, reglementair en normatief kader van het beroep van accountant en belastingadviseur ingebed worden. Dat verhoogt de rechtszekerheid voor de beroepsbeoefenaar die onderworpen is aan de antiwitwaswetgeving en tevens verduidelijkt het de procedures binnen ITAA en ten aanzien van de beroepsbeoefenaar.</i>
<i>Voor de gecertificeerde accountants en de gecertificeerde belastingadviseurs is het koninklijk besluit van 9 december 2019 tot vastlegging van een reglement inzake de kwaliteitstoetsing van de externe leden van het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten en tot nadere regeling van het gebruik van de opdrachtbrief nog van toepassing voor de toetsing van de beroepsbeoefenaars aan het wettelijk, reglementair en normatief kader van hun beroep, met inbegrip van de wet van 18 september 2017. Dit kb zal worden vervangen door een nieuw te nemen kb met de wet van 17 maart 2019 als rechtsgrond.</i>	<i>Voor de gecertificeerde accountants en de gecertificeerde belastingadviseurs is het koninklijk besluit van 9 december 2019 tot vastlegging van een reglement inzake de kwaliteitstoetsing van de externe leden van het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten en tot nadere regeling van het gebruik van de opdrachtbrief nog van toepassing voor de toetsing van de beroepsbeoefenaars aan het wettelijk, reglementair en normatief kader van hun beroep, met inbegrip van de wet van 18 september 2017. Dit kb zal worden vervangen door een nieuw te nemen kb met de wet van 17 maart 2019 als rechtsgrond.</i>
<i>In hoofdzaak zal het nieuwe kb zoals het kb van 9.12.2019 onder meer de procedures regelen, maar niet al te beperkend tot louter procedures: ook bijvoorbeeld wie inbreukdossiers mag behandelen, wie op de hoogte moet worden gesteld, en hoe de opvolging daarvan, na het nemen van de maatregelen en de sancties door de Raad van het Instituut, moet worden geregeld.”</i>	<i>In hoofdzaak zal het nieuwe kb zoals het kb van 9.12.2019 onder meer de procedures regelen, maar niet al te beperkend tot louter procedures: ook bijvoorbeeld wie inbreukdossiers mag behandelen, wie op de hoogte moet worden gesteld, en hoe de opvolging daarvan, na het nemen van de maatregelen en de sancties door de Raad van het Instituut, moet worden geregeld. »</i>

Het advies van de Raad van State omtrent deze delegatie luidt als volgt (<i>Parl.St. Kamer 2022-23, 3392/001, 176</i>):	L' avis du Conseil d'État sur cette délégation est le suivant (<i>Doc. Parl. Chambre 2022-23, 3392/001, 176</i>) :
<i>“Voor zover de aldus aan de Koning opgedragen bevoegdheid niet ertoe leidt dat essentiële elementen</i>	<i>« Dans la mesure où le pouvoir ainsi attribué au Roi</i>

<i>kunnen worden geregeld die niet reeds in een voldoende afgebakende wijze zijn afgebakend door de wetgever, kan de ontworpen delegatiebepaling toelaatbaar worden geacht."</i>	<i>n'a pas pour effet de réglementer des éléments essentiels qui n'ont pas encore été définis d'une manière suffisamment précise par le législateur, la délégation en projet peut être réputée admissible. »</i>
--	--

Bijlage 3 AWW	Annexe 3 LAB
Artikel 1. <i>De indicatieve factoren van een potentieel hoger risico bedoeld in de artikelen 16, tweede lid, en 19, § 2, zijn de volgende:</i>	Article 1er. <i>Les facteurs indicatifs d'un risque potentiellement plus élevé visés aux articles 16, alinéa 2, et 19, § 2, sont les suivants :</i>
<i>1° cliëntgebonden risicofactoren:</i>	<i>1° facteurs de risques inhérents aux clients :</i>
<i>a) de zakelijke relatie vindt plaats in ongebruikelijke omstandigheden;</i>	<i>a) relation d'affaires se déroulant dans des circonstances inhabituelles;</i>
<i>b) de cliënten die inwoner zijn van geografische gebieden met een hoog risico bedoeld onder 3° ;</i>	<i>b) clients résidant dans des zones géographiques à haut risque visées au 3° ;</i>
<i>c) rechtspersonen of juridische constructies die vehikels zijn voor het aanhouden van persoonlijke activa;</i>	<i>c) personnes morales ou constructions juridiques qui sont des structures de détention d'actifs personnels ;</i>
<i>d) vennootschappen met gevolmachtigde aandeelhouders ("shareholders") of met aandelen aan toonder;</i>	<i>d) sociétés dont le capital est détenu par des actionnaires apparents ("nominee shareholders") ou représenté par des actions au porteur;</i>
<i>e) bedrijven waar veel geldverkeer in contanten plaatsvindt;</i>	<i>e) activités nécessitant beaucoup d'espèces;</i>
<i>f) de eigendomsstructuur van de vennootschap lijkt ongebruikelijk of buitensporig complex gezien de aard van de vennootschapsactiviteit;</i>	<i>f) sociétés dont la structure de propriété paraît inhabituelle ou exagérément complexe au regard de la nature de leurs activités;</i>
<i>g) de cliënt is een onderdaan van een derde land die in een lidstaat verblijfsrechten of het staatsburgerschap aanvraagt in ruil voor kapitaaloverdrachten, de aankoop van onroerend goed of overheidsobligaties of investeringen in vennootschappen in een lidstaat;</i>	<i>g) clients ressortissant d'un pays tiers qui demande des droits de séjour ou la citoyenneté dans un Etat membre moyennant des transferts de capitaux, l'achat de propriétés ou d'obligations d'Etat, ou encore d'investissements dans des sociétés privées dans un Etat membre;</i>
<i>2° risicofactoren verbonden aan producten, diensten, errichtingen of leveringskanalen:</i>	<i>2° facteurs de risques liés aux produits, aux services, aux opérations ou aux canaux de distribution :</i>
<i>a) private banking;</i>	<i>a) services de banque privée;</i>
<i>b) producten of verrichtingen die anonimiteit bevorderen;</i>	<i>b) produits ou transactions susceptibles de favoriser l'anonymat;</i>
<i>c) zakelijke relaties op afstand of verrichtingen op afstand, zonder bepaalde garanties, zoals elektronische identificatiemiddelen of relevante</i>	<i>c) relations d'affaires ou opérations qui n'impliquent pas la présence physique des parties et qui ne sont pas assorties de certaines garanties telles que le</i>

<i>vertrouwensdiensten zoals gedefinieerd in Verordening (EU) nr. 910/2014 of ieder andere identificatieproces dat veilig is, op afstand of langs elektronische weg plaatsvindt en door de relevante nationale autoriteiten is gereguleerd, erkend, goedgekeurd of aanvaard;</i>	<i>recours à des moyens d'identification électronique, l'intervention de services de confiance pertinents au sens du règlement (UE) n° 910/2014 ou tout autre processus d'identification sécurisé, électronique ou à distance, réglementé, reconnu, approuvé ou accepté par les autorités nationales concernées;</i>
<i>d) betalingen die worden ontvangen van onbekende of niet-verbonden derden;</i>	<i>d) paiements reçus de tiers inconnus ou non associés;</i>
<i>e) nieuwe producten en nieuwe zakelijke praktijken, daaronder begrepen nieuwe leveringsmechanismen, en het gebruik van nieuwe of in ontwikkeling zijnde technologieën voor zowel nieuwe als reeds bestaande producten;</i>	<i>e) nouveaux produits et nouvelles pratiques commerciales, notamment les nouveaux mécanismes de distribution, et utilisation de technologies nouvelles ou en cours de développement pour des produits nouveaux ou préexistants;</i>
<i>f) verrichtingen in verband met aardolie, wapens, edele metalen, tabaksproducten, culturele kunstvoorwerpen en andere artikelen van archeologisch, historisch, cultureel en religieus belang of met grote wetenschappelijke waarde, alsook ivoor en beschermde soorten.</i>	<i>f) opérations liées au pétrole, aux armes, aux métaux précieux, aux produits du tabac, aux biens culturels et autres objets ayant une valeur archéologique, historique, culturelle et religieuse, ou une valeur scientifique rare, ainsi qu'à l'ivoire et aux espèces protégées.</i>
<i>3° geografische risicofactoren:</i>	<i>3° facteurs de risques géographiques :</i>
<i>a) onverminderd artikel 38, landen die op basis van geloofwaardige bronnen zoals wederzijdse beoordelingen, gedetailleerde evaluatierapporten, of gepubliceerde follow-uprapporten, worden aangemerkt als een land zonder effectieve WG/FT-systemen;</i>	<i>a) sans préjudice de l'article 38, pays identifiés par des sources crédibles, telles que des évaluations mutuelles, des rapports d'évaluation détaillée ou des rapports de suivi publiés, comme n'étant pas dotés de systèmes efficaces de lutte contre le BC/FT;</i>
<i>b) landen die volgens geloofwaardige bronnen significante niveaus van corruptie of andere criminele activiteit hebben;</i>	<i>b) pays identifiés par des sources crédibles comme présentant des niveaux significatifs de corruption ou d'autre activité criminelle;</i>
<i>c) landen waarvoor sancties, embargo's of soortgelijke maatregelen gelden die bijvoorbeeld door de Europese Unie of de Verenigde Naties zijn uitgevaardigd;</i>	<i>c) pays faisant l'objet de sanctions, d'embargos ou d'autres mesures similaires imposés, par exemple, par l'Union européenne ou par les Nations unies;</i>
<i>d) landen die financiering of ondersteuning verschaffen voor terroristische activiteiten, of op het grondgebied waarvan als terroristisch aangemerkte organisaties actief zijn."</i>	<i>d) pays qui financent ou soutiennent des activités terroristes ou sur le territoire desquels opèrent des organisations terroristes désignées. »</i>